

Maden Kanunu

(Resmî Gazete ile ilânı : 11. III. 1954 - Sayı : 8655)

No.
6309

Kabul tarihi
3. III. 1954

BİRİNCİ BÖLÜM

Kısım : 1

Madenler

Tarif

MADDE 1. — Tabiatta sâf, mürekkep veya mahlût halde bulunan, yeraltı veya yerüstü işletmesi ile elde edilebilen ve bu kanuna göre maden sayılan maddeler aşağıda gösterilmiştir :

Altın, Gümüş, Rodyum, Plâtin, Palâdyum, İridyum, Osmiyum, Rutenyum.
Bakır, Kurşun, Kalay, Kadmiyum, Demir, Krom, Mangenez, Alüminyum.
Kobalt, Nikel.

Molibden, Tungsten.

Vanadyum, Titanyum, Niyobyum (Kolonbiyum), Tantalyum, Zirkonyum.

Antimuan, Civa, Arsenik, Bizmut.

Berilyum, Lityum, Rubidyum, Sezyum, Fransyum.

Seryum, Lantalyum, Didim, Neodin, Germanyum, İtiryum.

Uranyum, Toryum.

Antrasit, Taşkömürü, Linyit, Turb.

Siyah Kehribar, Grafit.

Petrol ve müştakları, bitüm ve bitümlü maddeler, tabî hidrokarbür gazları ve Helyum.

Kayatuzu veya tuzla tuzu olarak çıkarılan Sodyum, Potasyum, Mağnezyum, Bor ve Fosfor tuzları, Şap.

Kükürt, Selenyum, Tellür, Pirit, Baryum, Borasit, Fluorit, Apatit, Lösit, Amyant (Aspest), Mika, Lületası, Manyezit, Zımpara.

Beril, Topaz, Korondon, Turkuaz, Oniks, Opal, Agat, Kehribar, Kuartz Kristalleri, Ametist, Krizopraz, Krizoberil, Krizolit, Spinel, Türmalin.

Elmas, Zümrüt, yakut.

İçerisinde işlenecek miktar ve keyfiyette yukardaki maddeleri ihtiva eden alüvyon, elüvyon ve sular.

Bu kanun hükümlerine tâbi tutulabilecek sair maddeler

MADDE 2. — Bu kanunun birinci maddesinde, taş ocakları mevzuatında ve mahsus kanunlarında zikredilmemiş bulunan veya zikredildiği halde terkip veya vasfı itibariyle bu kanun hükümlerine tâbi olup olmayacağı hususunda tereddüd edilen maddeler, Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bu kanun hükümlerine tâbi tutulabilir.

İktisaden petrol istihsaline elverişli olmıyan bitüm ve asfalt yatakları hakkında Petrol Kanunu hükümleri cari değildir.

Kısım : 2

Umumi hükümler

Maden rejimi

MADDE 3. — Madenlerin aranması, işletilmesi ve üzerlerinde hak iktisabı bu kanun hükümlerine tâbidir.

Mülkiyet

MADDE 4. — Madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup içinde buldukları arzın mülkiyetine tâbi değildir.

Madenler üzerinde iktisap olunan hakların hisselerine ayrılamıyacağı

MADDE 5. — Madenler üzerinde tesis olunan takaddüm, arama ruhsatnamesi, işletme talebi, işletme ruhsatnamesi ve işletme imtiyazı haklarının hiçbirisi hisselerine tefrik ve taksim edilemez, bunlardan her biri ancak bir bütün halinde muameleye tâbi tutulur.

Devir ve intikallerin, vecibelerin ifasını geciktirmeyeceği

MADDE 6. — Madenler üzerindeki hakların devir ve intikalleri, kanun ve tali matnamelerde gösterilen hükümlerin tatbikını geciktirmez.

Maden arama ve işletme hakkı iktisabı memnu olan şahıslar

MADDE 7. — Devlet memurları ile, vazifeleri haricinde ticaret ve sanatla işgalleri kanunen menedilmiş olan kimselere maden arama ve işletme hakkı verilemez ve verilmiş olsa bile geri alınır.

Bu memnuiyet, Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin bu kanunun tatbikı ile alâkalı daire ve teşkilâtında, İşletmeler Vekâletinin maden arama ve işletme ve bunları murakabe işleri ile vazifeli daire ve teşkilâtında, sermayesi tamamen veya kısmen Devlet tarafından konularak maden aramak ve işletmek için kurulmuş olan teşekkül ve müesseselerde çalışan memur ve müstahdemler ile, vali ve vali muavinleri haklarında hizmetten ayrıldıkları tarihten itibaren iki sene müddetle devam eder.

Birinci ve ikinci fıkralar hükümleri, ikinci fıkrada zikredilen memur ve müstahdemlerin karı veya kocaları ile, ana,baba ve evlâtları hakkında da tatbik olunur.

Maden arama veya işletme hakkını haiz olanlardan durumları sonradan birinci ve ikinci fıkralar hükmüne giren kimseler, bu haklarını altı ay zarfında devretmeye mecburdurlar. Aksi takdirde arama veya işletme hakları iptal veya fesholunur.

Arama ve işletme yapılamıyacak yerler

MADDE 8. — Memleket kara sınırlarından itibaren ufkan beş kilometre mesafedeki yerlerde maden arama veya işletme hakkı verilmez.

Maden arama veya işletme hakkı taallûk eden sahalarda içinde kalan askerî yasak bölgelerde maden aranması veya işletilmesi Askerî Yasak Bölgeler Kanununa tâbidir.

Maden arama veya işletme hakkı verilen sahalarda, şehir veya kasaba belediyeleri imar sahalarda sınırları içinde kalan kısımlarında maden arama veya işletme faaliyeti yapılamaz. Şu kadar ki, maden havzaları ile, arama veya işletme hakkı verildikten veya bulunmuş sayıldıktan sonra belediye imar sınırları içine alınan maden sahalarda bu fıkra hükmünden müstesnadır.

Yukardaki hükümlere muhalif olarak maden arama veya işletme faaliyetinde bulunanlar hakkında, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, aşağı haddi 1 000 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası tatbik olunur. Faaliyet neticesinde cevher çıkarılmış ise bu cevherler müsadere edilir. Müsadere imkân ortadan kalkmış olan cevherlerin, Devlet hakkı tarifesindeki en yüksek derecesinin kıymeti üzerinden hesaplanarak tahsil edilecek bedeli, müsadere olunacak mal yerine geçer.

İKİNCİ BÖLÜM

Madenlerde arama

Kısım : 1

Umumi hükümler

Maden arama ruhsatnamesi ve arama

MADDE 9. — Madenlerin bu kanuna göre aranması, maden arama ruhsatnamesi alınmasına bağlıdır.

Ruhsatnamenin tek şahsa verileceği

MADDE 10. — Arama ruhsatnamesi, hakiki veya hükmi yalnız bir şahsa verilir.

Arama ruhsatnamesinin müddeti

MADDE 11. — Arama ruhsatnamesi iki yıl müddetle verilir. Bu müddet uzatılamaz.

Arama ruhsatnamesinin şümulü

MADDE 12. — Arama ruhsatnamesi bir cins maden için verilir. Şu kadar ki, arama esnasında bu madenle mahlût olarak zuhur eden veya jeolojik teşekkülü bu madenle birlikte işletilmesini zaruri kılan madenler çıkarsa, arama hakkı sahibi tarafından gerekli fennî malûmat idareye bildirilmek ve keyfiyet tesbit olunmak şartıyla bu madenlerin de arama ruhsatnamesinin şümulüne girdiği ruhsatnamesine dercolunur.

Arama ruhsatnamesi alabilecek şahıslar

MADDE 13. — Arama ruhsatnameleri, medeni haklarını kullanmaya ehil Türk vatandaşına veya madencilik yapabileceği statüsünde yazılı ve Türk kanunlarına göre kurulmuş hükmi şahsa veya bu hususta yetkiyi haiz İktisadî Devlet Teşekkülü ve müessesesine veya âmme idaresine verilir.

Aynı cins maden için arama ruhsatnamesi verilmeyecek yerler

MADDE 14. — Takaddüm, arama ruhsatnamesi, işletme talebi, işletme ruhsatnamesi, işletme imtiyazı hakkı taallûk eden maden sahasında veya bulunmuş maden sahasında aynı cins maden için arama ruhsatnamesi verilemez.

Arama yapılması takyidata tâbi yerler

MADDE 15. — Maden arama ruhsatnamesi sahasına dâhil arazide bulunan âmme hizmetine veya umumun istifadesine tahsis edilmiş mahallerde veya bu mahiyetteki tesislere ufkan 60 metre mesafe dâhilinde arama yapılabilmesi için Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin haberdar edilmesi mecburidir.

Arama ameliyatının bu mahallere veya tesislere zarar vermemesi için arazi-nin jeolojik bünyesi ve tatbik olunacak arama usulleri göz önünde bulunduru-larak arama yapılamıyacak ufki ve umki sınırlar ve riayeti icabeden hususlar, bu mahaller veya tesislerle alâkalı makamların mütalâası da alınmak suretiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tesbit ve arayıcıya tebliğ edilir.

Yukarda yazılı mahal ve mesafeler icinde bu tebliğden evvel faaliyette bulu-nanlar veya Vekâletçe yapılacak tebliğe muhalif şekilde arama yapanlar hak-kında, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, aşağı haddi 1 000 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası tatbik olunur, faaliyet neticesinde cevher çıkarılmış ise bu cevherler müsadere edilir. Müsadere imkânı ortadan kalkmış olan cevherin, Devlet hakkı tarifesindeki en yüksek derecesinin kıymeti üzerinden hesaplanarak tahsil edilecek bedeli, müsadere olunacak mal yerine geçer.

Mülk sahibinin izniyle arama yapılabilecek yerler

MADDE 16. — Binalara ufkan 60 metre mesafe dâhilindeki yerlerde ve etrafı duvarlarla çevrili avlularda, bağ ve bahçelerde ve bunlara 20 metre mesafe dâhi-linde ve altlarında maden aranması mülk sahibinin iznine bağlıdır.

Kısım : 2*Müracaat ve takaddim hakkı**Arama ruhsatnamesi talebi*

MADDE 17. — Arama ruhsatnamesi, arama yapılacak sahanın bağlı bulunduğu vilâyetin valiliğine verilecek dilekçe ile istenir.

Bu dilekçeye yazılacak hususlar ve eklenecek vesikalar aşağıda gösterilmiştir :

1. Ruhsatname istiyen hakiki şahıs ise adı, soyadı ve ikametgâhı, hükmi şahıs ise adı veya ticaret unvanı ve ikametgâhı,
2. Aranacak madenin cinsi,
3. Maden aranacak sahanın mevki ve bağlı bulunduğu köy, nahiye, kaza ve vilâyet,
4. Sahanın 18 nci maddeye uygun sınırları ve hektar miktarı,
5. Sahayı gösterir kroki.

Müracaat sahibi hakiki şahıs ise nüfus hüviyet cüzdanının, hükmi şahıs ise kuruluşuna ait statünün ve imza sirkülerinin asılları veya tasdikli suretlerini dilekçeye bağlar.

Dilekçe ve krokinin dörder nüsha olarak verilmesi lâzımdır.

Sınır, saha, kroki

MADDE 18. — Maden arama ruhsatnamesi istenecek sahanın sınırları değişmez ve tamamen muayyen sınır noktalarını birbirine bağlayan doğru hatlarla veya deniz, göl, nehir, ırmak kenarları, demiryolu, şose gibi eğri hatlarla çevrelenir.

Bu saha iki bin hektarı geçemez ve talimatnamesine uygun şekilde krokisi tanzim olunur.

Krokinin idarede mevcut paftalara tatbikında veya ölçüye müstenit hudut haritasının tanziminde veya sair suretle sahanın iki bin hektarı aştığı görülürse saha, müracaat sahibine iki bin hektara taksir ettirilir.

Arama ruhsatnamesi harcı teminatı

MADDE 19. — Arama ruhsatnamesi harcı miktarında bir teminatın ruhsatname talebi hakkındaki müracaatla birlikte tevdi şarttır . Harc teminatı, dilekçeyi kabule yetkili makama nakden tevdi edileceği gibi, önceden bir malsandığına yatırılarak mukabilinde alınacak makbuzun veya banka teminat mektubunun dilekçeye raptı suretiyle de tevdi mükellefiyeti yerine getirilebilir. Teminat mektubunun şekli talimatnamede gösterilir.

Ruhsatnamenin verilmemesi halinde harç teminatı iade olunur. Ancak, müracaat sahibinin bu kanunda yazılı vebelere riayet etmemesinden dolayı ruhsatname verilmemişse veya müracaat sahibi ruhsatname talebinden vazgeçmiş ise harc teminatı Hazineye irat kaydolunur.

Takaddüm hakkı sağlamayan talepler

MADDE 20. — Arama ruhsatnamesi talebini havi dilekçe 10 veya 12 nci maddelere muhalif olduğu veya 17 nci maddenin ikinci fıkrasının 1, 2, 3, 4, 5 sayılı bentlerindeki hususları ve vesikayı ihtiva etmediği veya harç teminatı tevdi edilmediği veya saha üç bin hektardan fazla olduğu takdirde takaddüm hakkı doğmaz, müracaat reddedilir ve keyfiyet sahibine bildirilir.

Şu kadar ki alâkalı, sahanın üç bin hektardan fazla olmadığını beyan ile masrafı kendisine ait olmak üzere mahallinde ölçülmesini, tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında istiyebilir.

Takaddüm hakkının doğuşu

MADDE 21. — Maden arama ruhsatnamesi talebini havi müracaatın yapılmasını mütaakıp valilikçe müracaat dilekçesine o günkü tarih ve tevdi saat ve dakikası yazılır ve hususi defterine kaydedilmek üzere havalesi yapılır.

Dilekçe ve krokinin birer nüshası altına havale tarihi, saat ve dakikası yazılarak imzalanır ve takaddüm hakkını ispata medar olmak üzere dilekçe sahibine verilir.

Posta ile vâkı müracaatın muamelesi valiliğe vürudunu mütaakıp ilk iş saati içinde birinci fıkra mucibince icra edilir. Telgrafla yapılan müracaat kabul edilmez.

Doğrudan doğruya veya posta vasıtası ile aynı zamanda vukubulan müracaatlar aynı tarih, saat ve dakikayı taşımak üzere muamele görürler.

Takaddüm hakkının aidiyeti

MADDE 22. — Bir sahada aynı cins madenin aranması için ruhsatname veril-

mesi talebini havi mütaaddit müracaat vukubulmuş ise takaddüm hakkı tarih, saat ve dakika itibariyle ilk müracaat sahibine tanınır.

Takaddüm hakkı aidiyetinin kur'a ile tesbiti

MADDE 23. — Aynı cins madeni aramak için aynı zamanda birden ziyade müracaat yapıldığı takdirde bu müracaatlar arasında kur'a çekilir.

Kur'a isabet eden müracaata takaddüm hakkı tanınır. Diğer müracaatların durumu kur'a isabet sırasına göre ayarlanır.

Bu muamelelerin ifa şekli talimatname ile tesbit olunur.

Müracaat sahasının bir vilâyet hududu dâhilinde kalacağı

MADDE 24. — Her hangi bir vilâyet valiliğine maden aramak için ruhsatname itası talebini havi yapılacak müracaat ve bu müracaat üzerine iktisabedilecek takaddüm hakkı o vilâyet hudutları dâhilinde kalan saha için muteberdir.

Şu kadar ki, vilâyet hududunun henüz katî olarak tesbit edilememesi sebebiyle arama ruhsatnamesi istenilen sahanın, müracaatın yapıldığı vilâyetin hudutlarını aşıp aşmadığı hususunda alâkalı valilikler beyninde mutabakat hâsıl olmadığı takdirde, müracaatın durumu ve takaddüm hakkı sahasının şumülü Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tâyin olunur.

Müracaattaki eksikliklerin tamamlattırılması

MADDE 25. — Dilekçe veya kroki dörder nüsha olarak verilmemiş veya kroki talimatname hükümlerine uygun şekilde tanzim ve tersim edilmemiş veya nüfus hüviyet cüzdanı, statü, imza sirküleri örnekleri gibi vesikalar dilekçeye bağlanmamış veya bunlar muhteva itibariyle eksik bulunmuş veya arama ruhsatnamesi talebedilen saha aynı cins maden için takaddüm, arama ruhsatnamesi, işletme talebi, işletme ruhsatnamesi, işletme imtiyazı hakkı taallûk eden veya bulunmuş maden sayılan maden sahalarına kısmen tedahül etmiş ise iki aydan az olmamak üzere tâyin olunacak münasip mehil zarfında eksiklerin tamamlanması veya tedahülün ref'i lüzumu müracaat sahibine tebliğ olunur.

Verilen mehil içinde eksiklerin tamamlanmaması veya tedahülün izale edilmemesi veya müracaatın altı ay müddetle takip olunmaması hallerinde müracaat reddolunur.

Kısım : 3

Keşif, tahkikat ve ruhsatnamenin verilmesi

Keşif ve tahkikat hazırlığı

MADDE 26. — Arama ruhsatnamesi talebine ait müracaat evrakı uygun görülmüş veya 25 nci madde gereğince eksikleri tamamlattırılmış ise mahallen keşif ve tahkikat yaptırılır.

Keşif ve tahkikatın her türlü masrafları müracaat sahibine ait olup heyetin sahaya hareketinden evvel peşinen avans olarak malsandığına yatırılması mecburidir. Bu masraflar tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında yatırılmadığı takdirde müracaat ret olunur.

Keşif ve tahkikatın yapılması

MADDE 27. — Mahallindeki keşif ve tahkikat, sahanın bağlı bulunduğu valiğin vazifelendireceği aşağıda yazılı âzalardan müteşekkil heyet tarafından yapılır :

Vilâyet maden işleri mühendisi veya memuru,

Vilâyet tapu veya fen memuru,

Vilâyet orman teşkilâtına mensup salâhiyetli bir memur,

Sahaya en yakın köyün muhtarı veya ihtiyar heyetinden bir âza.

Heyet maden aranacak sahaya giderek bu kanun hükümlerini gözönünde bulundurmak suretiyle gerekli keşif ve tahkikatı yapar. Keşif ve tahkikat neticesi bir zabıtla tesbit edilir.

Usulü dairesinde davet edilmiş müracaat sahibi veya vekili keşif ve tahkikat sırasında hazır bulunur. Tebliğe rağmen müracaat sahibi veya vekili hazır bulunmazsa keşif ve tahkikat neticelerine itiraz edemez.

Keşif ve tahkikatın ne suretle yapılacağı ve zaptın neleri ihtiva edeceği talimatnamede gösterilir.

Keşif ve tahkikatta tesbit olunan eksiklikler

MADDE 28. — Keşif ve tahkikat neticesinde krokinin talimatnamesi hükümlerine uygun şekilde tanzim ve tersim edilmediği veya arazideki vaziyete intibak etmediği veya sahanın aynı cins maden için takaddüm, arama ruhsatnamesi, işletme talebi, işletme ruhsatnamesi, işletme imtiyazı hakkı taallûk eden veya bulunmuş maden sahalarına ref'i kabil olacak şekilde tedahül ettiği tesbit edilirse, iki aydan az olmamak üzere tâyin olunacak münasip mehil zarfında eksiklerin tamamlanması veya tedahülün ref'i lüzumu müracaat sahibine tebliğ olunur.

Verilen mehil içinde eksiklerin tamamlanmaması veya tedahülün izale edilmemesi hallerinde müracaat ret olunur.

Arama ruhsatnamesinin verilmesi

MADDE 29. — Her bir muamelesi tamamlanan müracaata ait dosya Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilir.

Vekâletçe, kanuni mâni veya noksan görülmediği takdirde, dosyanın vürudundan itibaren iki ay zarfında arama ruhsatnamesinin itasına karar verilir.

Kanuni mâni veya noksan görülen hallerde, mâniin izalesine veya noksanın ikmaline tevessül edilir. Bu takdirde bu iki aylık müddet izale veya ikmaline tevessül edilen muameleye mütaallik cevap evrakının vekâlete vürudundan itibaren ceryan eder.

Yukarıki fıkralarda gösterilen müddetleri zarfında vekâletçe gereğine tevessül edilmemesi takdirinde müddetin hitamında ruhsatname itası kararlaştırılmış sayılır.

Arama ruhsatnamesi, itası kararı tarihinden itibaren bir hafta zarfında, müracaat edilmesi halinde makbuz mukabilinde, aksi takdirde adlî tebliğdeki usul dairesinde müracaat sahibine tevdi olunur.

Arama ruhsatnamesi tevdi tarihinde yürürlüğe girer.

Kısım : 4*Arama faaliyeti**Ruhsatname sahibinin aynı sahadaki diğer maden sahipleriyle münasebeti*

MADDE 30. — 14 ncü maddede yazılı yerlerde diğer cins madenler için arama ruhsatnameleri verildiği takdirde buralarda mevcut maden arama veya işletme hakkı sahipleri yeni arayıcının arama faaliyetine mâni olamazlar. Buna mukabil yeni arayıcı, mevcut maden arama veya işletme hakkı sahiplerinin maden yatağı veya tesisatının emniyetini haleldar etmemeye ve bu maksatla kendisinden talep edilen teminatı vermeye mecburdur.

Teminat miktarına ait ihtilâflar 128 nci maddedeki usul dairesinde hallolunur.

Aynı haklar, bulunmuş maden için Devlet tarafından da dermeyan edilebilir.

Arama ruhsatnamesi sahasındaki diğer madenler bakımından aramanın men'i

MADDE 31. — 14 ncü maddede yazılı yerlerde diğer cins madenlerin aranması bu yerlerde mevcut bulunmuş madenlerle aranmakta veya işletilmekte olan madenlerin maden yatağını veya tesisatını tazminatla önlenemeyecek şekilde tehlikeye mâruz bırakırsa Ekonomi ve Ticaret Vekâleti diğer cins madenlerin aranmasını menedebilir.

Fennî nezaret

MADDE 32. — Maden arama faaliyetinin bir maden mühendisinin veya bir maden teknisiyeninin veya bir jeoloğun direktifi altında yapılması şarttır.

Arama ruhsatnamesi sahibi arama faaliyetine başlamazdan evvel maden mühendisi veya teknisiyeninin veya jeoloğun faaliyet sırasında inhilâl vukuunda yerine gelenin isim ve ikametgâhını Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye ve bu şahsın mezkûr vazifeyi kabul ettiğini gösterir noterlikten tasdikli bir beyannameyi tevdi mecburdur.

Ruhsatname sahibi bu şartlar yerine getirilmeksizin veya maden mühendisi veya teknisiyeninin veya jeoloğun direktifi olmaksızın her hangi bir arama faaliyetinde bulunmaktan memnudur.

Yıllık rapor

MADDE 33. — Arayıcı, arama müddetinin ilk yılı zarfında yaptığı arama işlerini ve bu husustaki masraflarını gösterir bir (yıllık rapor) tanzim ettirmeye, bu raporu ruhsatname yürürlük müddetinin ilk yılının hitamından itibaren bir ay içinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletine tevdi eylemeye mecburdur.

Yıllık raporun ne suretle tanzim edileceği ve neleri ihtiva eyliyeceği talimatnamede gösterilir.

Yıllık rapor, kanuni müddeti içinde tevdi edilmediği veya tevdi edilen rapor talimatnamesine uygun olmadığı takdirde yeniden tanzim edilmek üzere arayıcıya bir aylık mühlet verilir.

Yıllık raporun hakikata uymadığının veya ilk yıl zarfında her hangi bir arama faaliyetinde bulunulmadığının tesbit olunması veya verilen mühlet içinde ta-

limatnamesine uygun rapor tanzim ve tevdi edilmemesi hallerinde ruhsatname iptal olunur.

Aramanın işletme haline ifrağ edilemeyeceği

MADDE 34. — Aramanın fiilen işletme haline ifrağı memnudur. Bu memnuiyete riayet edilmemesi halinde aramalarda takip edilmesi gereken esaslar ve riayeti lüzumlu şartlar arayıcıya yazıyla ihtar olunur. İhtara rağmen aramaları ihmal ile işletmeye devam eden arayıcının ruhsatnamesi iptal olunur.

Arama devresinde çıkarılma ve imrar haddi

MADDE 35. — Her arama ruhsatnamesi sahasından değeri anlaşılabilmek için en çok iki bin tona kadar cevherin çıkarılmasına ve nümune olarak imrarına izin verilebilir.

Fazla çıkarılan cevherlerin Hazineye geçeceği

MADDE 36. — Arama devresi içinde 35 nci maddede gösterilen haddin üstünde maden çıkarılması halinde bu fazla miktar cevher Hazinesinin malı sayılır.

Ekonomi ve Ticaret Vekâletince bu hususta tanzim ve mahallin en büyük malmemuruna tevdi edilecek zabıt varakası malmemuru tarafından tedbir talebi ile birlikte sahanın yeri bakımından salâhiyetli sulh mahkemesine, saha birden fazla sulh mahkemesinin kaza sınırları içinde ise bunlardan birisine verilir. Mahkemece bu fazla miktar cevher ihtiyati tedbir olarak yediadile tevdi edilir.

İhtiyati tedbirin icrasını mübeyyin zabıt varakasının arama hakkı sahibine veya bu cevherler üzerinde 3 ncü şahıs lehine bir aynı hak tesis edilmiş ise ona, tebliğinden itibaren 10 gün içinde arama hakkı sahibi veya üçüncü şahıs aynı sulh mahkemesi nezdinde istihkak dâvası açmadığı takdirde Hazinesinin iddiası kabul edilmiş sayılır.

Aynı hak sahibi olan üçüncü şahsın imrariye tezkeresini namına ciro ettirmeksizin vâkı iktisabı suiniyete karîne teşkil eder.

Dâva basit usulü muhakemeye tâbidir.

Hazinesinin malı sayılan cevherlerin istirdadına imkân kalmamış ise bedeli Devlet hakkı tarifesinde gösterilen nev'inin en yüksek derecesinin kıymeti üzerinden tazmin ettirilir. Bu hususta doğan Devlet alacağı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa tevfiakan tahsil olunur.

Hazineye geçen cevherlerin sahadan kaldırılması

MADDE 37. — Arama devresi içinde çıkarılması ve imrarı teviz edilen miktardan fazla çıkarılmış bulunması hasebiyle Hazine malı sayılan bu fazla miktar cevher, ruhsatname hükmünün sâkıt olmasından itibaren iki yıl zarfında, mevcudiyetine ıtıla kesbedilmediği veya Hazine tarafından satılmadığı veya Hazinece satılıp da satılmalan tarafından satış tarihinden itibaren bir sene zarfında sahadan kaldırılmadığı takdirde bu sahanın maden hukuku noktasından tâbi olduğu ahkâmın şümulüne girer.

Şu kadar ki, ruhsatname hukukunun sukutu tarihinde bu cevherler üzerinde 36 ncü maddenin 3 ncü fıkrası uyarınca henüz Hazine iddiasının kabul edilmiş sayılmaması veya açılmış ise dâvanın neticelenmemesi hallerinde iki yıllık müddet Hazine iddiasının kabul edilmiş sayıldığı veya mahkeme ilâmının muhkem kaziyeye halini iktisabettiği tarihten itibaren cereyana başlar.

Ruhsatname sahibine ait cevherler

MADDE 38. — Arama esnasında ruhsatname sahasından teviz edilen miktara kadar çıkarılmış fakat imrar edilmemiş cevherler arayıcının ruhsatname sahasıyla hukuki ilgisi kesildiği tarihten itibaren üç yıl içinde arayıcı veya hukukan yerine geçen tarafından sahadan kaldırılmadığı takdirde bu sahanın maden hukuku noktasından tâbi olduğu ahkâmın şümulüne girer.

Kısım : 5*Arama ruhsatnamesi hukukunun devri, intikali ve sukutu**Arama ruhsatnamesi hukukunun devri*

MADDE 39. — Arama ruhsatnamesi, Ekonomi ve Ticaret Vekâletince kanuni mâni görülmediği takdirde, devrolunabilir.

Ruhsatnameyi devralacak şahsın, arayıcının Devlete karşı haiz olduğu hukuk ve tâbi bulunduğu vecibe, taahhüt ve mükellefiyetleri aynen ve tamamen kabul ettiğini ve ruhsatname sahibinin devre muvafakat eylediğini dilekçe ile bildirmeleri şarttır.

Devir muamelesi, ikinci fıkrada yazılı hususları tarafların Ekonomi ve Ticaret Vekâletinde yetkili memur huzurunda beyan ve tutulacak zaptı imza etmeleri ile tekemmül eder.

Arama ruhsatnamesi hukukunun intikali

MADDE 40. — Maden arama ruhsatnamelerinden mütevellit haklar ve vecibeler miras yolu ile intikal eder.

Bu kanunun 7 nci maddesinin birinci veya ikinci fıkralarındaki memnuiyete tâbi bulunan mirasçı altı ay zarfında durumundaki mâni zail olmadığı takdirde hukukunu aynı müddet içinde başkasına devretmeye mecburdur.

Mirasçının taaddüt etmesi ve tamamının bu maddenin ikinci fıkrası hükmüne tâbi olmaması takdirinde bu hakların bir bütün halinde mirasçılar adına istimali, vecibelerin ifası ve yapılacak tebligatın kabulü için ölüm tarihinden itibaren en geç altı ay içinde mirasçılar rızaen veya kazaen aralarından veya hariçten birisini mümessil tâyin ve keyfiyeti mümessilin muvafakat beyaniyle birlikte noter marifetiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletine ihbar ederler. İnhilâl vukuunda bir ay zarfında bu esaslar dairesinde yeni mümessilin tâyin ve ihbarı lâzımdır.

Ruhsatname muamelâtından mütevellit hukuki mesuliyet mirasçılara, cezai mesuliyet mümessilin şahsına râci olur. Mirasçıların umumi hükümler dairesinde mümessile rücu hakları mahfuzdur.

Ölümün ruhsatname meriyet müddetinin son altı ayı içinde vukua gelmesi halinde, mümessil tâyinine ait hükümler mahfuz kalmak şartıyla, mirasçılardan birisi tarafından kanuni müddeti zarfında bütün mirasçılar adına usulî dairesinde işletme hakkı talebinde bulunulması caizdir.

Mirasçıların yukardaki hükümleri yerine getirmemeleri halinde hiçbir ihtara lüzum kalmaksızın arama ruhsatnamesi hükmü veya yapılmış ise işletme hakkı talebi sâkıt olur.

Maden arama ruhsatnamesinden mütevellit haklar ve vecibeler mirasçılar arasında rızaen veya kazaen taksim edilemez. Mirasçıların ittifakla verecekleri karar üzerine içlerinden veya hariçten bir şahsa bir bütün halinde devredilir.

Mirasçıların ittifak edememeleri halinde mahkeme bu hukuk ve vekaibin mi-

rasçılardan en ehil olana tahsisine bu mümkün olmazsa satılmasına karar verir. Mahkeme bu husustaki kararını basit muhakeme usuliyile ve diğer bütün işlere takdimen ittihaz eyler.

Mirasçının arama ruhsatnamesi almaktan memnu bulunması sebebiyle veya hukukun tek şahıs uhdesinde toplanması maksadiyle yapılacak devirler için, mirasçılardan ruhsatnameden mütevellit Devlete karşı olan hukuk ve vecaibi tamamen devrettiklerini, devralacak şahsın da bu hukuk ve vecaibi aynen ve tamamen kabul ettiğini gösterir noterlikçe tasdik edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe, kanuni bir mâni görülmediği takdirde, durum ruhsatname kaydına şerhedilir. Devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

Mirasçının arama ruhsatnamesi almaktan memnu bulunması sebebiyle veya hukukun tek şahıs uhdesinde toplanması maksadiyle yapılacak devirlerin herhalde arama ruhsatnamesinin verilmesinden önce tekemmül ettirilmesi şartıyla, maden arama ruhsatnamesi talebini havi müracaatlardan doğan takaddüm haklarının intikali de bu hükümlere tâbidir.

Müracaatın reddi usulü

MADDE 41. — Maden arama ruhsatnamesi talebine ait müracaatın bu kanunda yazılı sebepler dolayısıyla reddi, müracaatın yapıldığı vilâyet valiliği tarafından karara bağlanır. Valilik kararı Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin tasdiki ile tekemmül eder.

Vekâletçe, ret kararının bozulması halinde valilik vekâlet kararına uymak mecburiyetindedir.

Valilik kararının Vekâletçe tasdik edilmesi takdirinde keyfiyet sebepleriyle birlikte müracaat sahibine tebliğ olunur.

Tebliğe rağmen kanuni müddet içinde Vekâlete karşı idari dâva açılmaması veya açılan dâvanın Devlet Şûrasınca reddedilmesi üzerine saha, Vekâletçe tesbit ve vilâyete bildirilecek tarihten itibaren aramalar için serbest hale gelir.

Arama ruhsatnamesi hükmünün sukutu

MADDE 42. — Arama ruhsatnamesi, yürürlük müddetinin sona ermesi veya bulunan madenin işletme hakkının talbedilmesi veya ruhsatname sahibinin hukuksundan feragat eylemesi veya ruhsatnamenin iptal olunması ile hükümden sâkıt olur.

Bu kanunda yazılı iptal sebeplerinden birinin mevcudiyeti takdirinde arama ruhsatnamesi Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından iptal edilir. İptal sebepleri ruhsatname sahibine tebliğ olunur. Vekâletin kararına karşı kanuni müddet içinde idari dâva açılmaması veya açılan dâvanın Şûrayı Devletçe reddi takdirinde iptal muamelesi tekemmül eder.

Ruhsatnamenin yürürlük müddetinin sona ermesi veya feragat sebebiyle hükümden sâkıt olması veya ikinci fıkra mucibince iptal olunması üzerine keyfiyet Resmî Gazete ile, sahanın bulunduğu vilâyette çıkan bir gazetede, gazete çıkmıyorsa mûtat vasıtalarıyla ilân olunur.

Yapılan ilânlarda gösterilecek açılma tarihinden itibaren saha aramalar için serbest hale gelir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Madenlerde işletme talebi****Kısım : 1.****İşletme talebinin şekil ve usulü***Müracaat*

MADDE 43. — Maden arama ruhsatnamesi sahibi aramakla meydana çıkarıldığı madenin işletme hakkının kendisine verilmesini, en geç ruhsatnamenin yürürlük süresinin son gününe kadar, bir dilekçe ile Ekonomi ve Ticaret Vekâletinden istiyebilir.

Bu dilekçeye yazılacak hususlar aşağıda gösterilmiştir :

1. Talebi yapan hakiki şahıs ise adı, soyadı ve ikametgâhı, hükmi şahıs ise adı veya ticaret unvanı ve ikametgâhı;
2. Madenin cinsi;
3. Hangi arama ruhsatnamesine müsteniden aranıp meydana çıkarıldığı;
4. Sahanın mevki ve bağlı bulunduğu köy, nahiye, kaza ve vilâyet;
5. Sahanın sınırları ve genişliği.

Müracaat sahibi hakiki şahıs ise nüfus hüviyet cüzdanının, hükmi şahıs ise kuruluşuna ait statünün ve imza sirkülerinin asılları veya tasdikli suretlerini dilekçeye bağlar.

Verilecek vesikalar

MADDE 44. — İşletme hakkının verilmesi talebini havi dilekçeye aşağıdaki vesikalar eklenir :

1. Arama ameliyatı yapılan yerlerle bunların maden yatağını kestiği noktalar gösterilmiş ve yatağın tahmini vaziyeti çizilmiş olmak şartıyla yalnız aranılan bölgenin 1/2000 ilâ 1/5000 mikyasında topoğrafik ve jeolojik haritası;
2. İşletme hakkı talebolunan sahanın nirengiye müstenit 1/5000 ilâ 1/10000 mikyasında sınır haritası ve bunun tanzimine ait bileümle hesabat;
3. Yapılan arama ameliyatınının 1/50 ilâ 1/500 mikyasında mürtesem ve mak-talariyle yatağın vüsat ve imtidadını gösteren resim, makta ve taslaklar;
4. Yatağın vaziyetini izah ve tarihçesinden bahseden ve tasarlanan işletmenin ana hatlarını, gerekli sermayeyi, verim (rantabilite) hesaplarını ve ekonomik tet-kikleri ihtiva eden « avan - proje » mahiyetinde fen raporu.

Bu vesikaların ne suretle tanzim ve tersim edilecekleri talimatname ile tesbit olunur.

İstisnalar

MADDE 45. — Ekonomik kıymeti az olmakla beraber mahallî ihtiyaç için za-ruri buldukları veya küçük sanat erbabının hammaddesini teşkil ettikleri Eko-nomi ve Ticaret Vekâletince teklif ve İcra Vekilleri Heyetince kabul olunan ma-denlerin işletme hakkı talebine dair 43 ncü madde gereğince verilecek dilekçeye aşağıdaki vesikalar eklenir :

- a) Yapılan aramaların yerleri işaret edilmiş sınır krokisi;
- b) Aramaların şekil ve vüsatını gösteren 1/50 ilâ 1/500 mikyaslı plân ve mak-talar;

c) Maden sahası ve tezahürü için talimatnamesi gereğince hazırlanacak fen raporu.

İşletme sahasının genişliği

MADDE 46. — Maden işletme hakkına mevzu olacak saha arama ruhsatnamesi sınırlarını ve iki bin hektarı aşamaz. Aynı cins maden için verilen ve aralarında boşluk bulunmayan mütaaddit arama ruhsatnamesi sahaları birleştirilerek bir işletme hakkı mevzuu yapılabilir. Bu takdirde dahi saha iki bin hektarı geçemez.

İşletme hakkı talebindeki noksanlar

MADDE 47. — İşletme hakkının verilmesi talebine ait dilekçe 43 ncü maddede yazılı hususları tamamen ihtiva etmediği veya 44 ncü maddede gösterilen vesikalar kısmen veya tamamen verilmediği veya bu vesikalar tersim ve tanzim itibarıyla talimatına uygun bulunmadığı takdirde, noksanların mahiyeti, mahal ve mevsim şartları nazara alınarak iki aydan az, bir seneden fazla olmamak üzere tâyin edilecek mühlet zarfında bunların ikmal ve tashihi lüzumu talep sahibine tebliğ olunur.

Bu mühlet zarfında noksanlar tebligat dairesinde tamamlanmamış ise talep sahibine son defaya mahsus olmak üzere bir mehil daha verilir.

İlk mehil zarfında bir mazerete müstenit olmaksızın hiç evrak tevdi edilmemiş olması veya son mehle rağmen dilekçe veya vesikaların matlup veçhile ikmal veya tashih edilmemiş bulunması veya talebin altı ay müddetle takip edilmemesi hallerinde işletme hakkı talebi ret olunur.

Kısım : 2

Madenin bulunmuş sayılması, vâçhan hakkının istimali

Haritalarla fen raporunun yerinde kontrolü

MADDE 48. — Tanzim ve tersim itibarıyla talimatnamelerine uygun bulunan topoğrafik ve jeolojik haritalarla sınır haritası veya krokisinin arza tatbiki, fen raporu ve mesnetlerindeki hususların yerinde kontrolü Ekonomi ve Ticaret Vekâletince yaptırılır ve netice bir raporla tesbit ettirilir.

Yerinde yaptırılacak bu tatbik ve kontrolların sureti ifası ve raporun nele ri ihtiva edeceği talimatnamede gösterilir.

Bu tatbik ve kontrolların neticesinde fen raporu veya haritanın hakikata aykırı olduğu görülürse talep ret olunur. Noksanlar bulunduğu tesbit edilir ve bunların derhal itmamı kabil olmazsa itmamı için bir defaya mahsus olmak ve iki aydan az bulunmamak üzere münasip mehil verilir. Mehil içinde noksanların itmam edilmemesi halinde de talep ret olunur.

Bulunmuş maden ve bulucu

MADDE 49. — İşletme hakkı talebine ait evrak ve yerinde yaptırılan tetkikleri havi rapor Ekonomi ve Ticaret Vekâletince incelenir.

Maden sahası sınırlarının muayyenliği ve madenin kemiyet ve keyfiyet itibarıyla bir işletme tesisine elverişli cevheri ihtiva ettiği tahakkuk etmiş ise o madenin (bulunmuş maden) sayılmasına ve arayıcısının o madenin (bulucu) su olduğuna karar verilir ve madenin sicili tesis edilir.

Arama ruhsatnamesine müstenit olmaksızın da ikinci fıkradaki vasıfları haiz olan her hangi bir cins madenin (bulunmuş maden) sayılmasına Ekonomi ve Ticaret Vekâletince karar verilebilir.

Bu maden, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünce bulunmuş ise, Enstitünün bağlı olduğu Vekâlet ile Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından müştereken tesbit edilen arama masraflarını işletme hakkını iktisabeden öder.

İşletme hakkı tesis edilecek maden ve rüçhan hakkı

MADDE 50. — Bir maden ancak (bulunmuş maden) sayıldıktan sonra üzerinde işletme hakkı tesis olunabilir.

Madenin (bulucu) su ilk işletme hakkının iktisabında rüçhan hakkını haizdir.

İşletme ruhsatı veya imtiyaza bağlanmanın tâyini

MADDE 51. — Bulunmuş sayılan madenin kemiyet ve keyfiyeti, iktisadi ve fennî şartları, memleket ekonomisindeki çeşitli ihtiyaçlara göre yeri ve ehemmiyeti, normal bir işletmenin tatbikinde ne kadar zamanda istismar edilebileceği gibi hususlar göz önünde tutularak madenin işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı mevzularından hangisine gireceği Ekonomi ve Ticaret Vekâletince kararlaştırılır.

İşletme şartları ve teminat miktarının tesbiti

MADDE 52. — Tâbi olacağı işletme şekli kararlaştırılan bulunmuş sayılan maden için Ekonomi ve Ticaret Vekâletince, işletmenin teknik, iktisadi ve malî şartları ve işletme hakkı sahibinden alınacak teminatın miktarını gösterir şartname hazırlanır.

Arama ruhsatnamesine müsteniden bulunmuş sayılan madenler için hazırlanan şartname bulucuya tebliğ olunur. Bulucusu tarafından bir ay zarfında bu hususta vekâlet nezdinde yapılacak itirazlar Devlet Şûrasınca tetkik edilir. Bu kabîl madenlere ait şartname esasları, müddetinde itiraz olunmamak veya itiraz üzerine Devlet Şûrasınca tasdik veya tadil edilmek suretiyle katî şeklini alır.

Bulucunun rüçhan hakkını istimali

MADDE 53. — Arama ruhsatnamesine müsteniden bulunmuş sayılan maden için 52 nci madde gereğince hazırlanan şartname bulucuya tebliğ olunur.

Bulucu, madenin işletme ruhsatnamesine mevzu teşkil etmesi halinde, şartname hükümlerine uygun şekilde madeni işletmeye tâlip olduğunu tebliğ tarihinden itibaren üç ay zarfında Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye ve şartnamede yazılı teminatı tevdi mecburdur.

Madenin işletme imtiyazına mevzu teşkil etmesi halinde bulucu 64 ncü maddede yazılı hükmi şahıslardan ve matlup şartları haiz ise şartname hükümlerine uygun şekilde madeni işletmeye tâlip olduğunu tebliğ tarihinden itibaren altı ay zarfında Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye ve şartnamede yazılı teminatı tevdi mecburdur.

Bulucu 64 ncü maddede yazılı hükmi şahıslardan ve matlup şartları haiz değilse tebliğ tarihinden itibaren bir sene zarfında hukukunu matlup evsafi haiz ve aynı zamanda şartname hükümlerine uygun şekilde madeni işletmeye tâlip bir hükmi şahsa devreder.

2 ncü ve 3 ncü veya 4 ncü fıkra hükümlerinin yerine getirilmemesi halinde bulucunun buluculuk hakkı mahfuz kalmak kaydıyla işletme hakkı talebi reddolunur.

İşletme hakkının bulucudan başka tâlibe verilmesi

MADDE 54. — Bulucusunun işletme talebi 53 ncü madde gereğince reddolunan maddenin işletilmesi için tâlip aranmak üzere, madenin mevkiî, sınırları, cinsi, tâbi olacağı işletme rejimi ve müddeti, işletme şartnamesi esasları ve bulucusuna verilecek tazminat miktarı gösterilmek suretiyle keyfiyet en az Resmî Gazetede, vilâyette çıkan bir gazete ile, yoksa mûtat vasıtalarla, Ankara ve İstanbul'da günlük birer gazetede birer ay fasıla ile üç defa ilân olunur.

Bu ilânlarda müracaatların kabul edileceği son tarih tasrih edilir. Bu tarihten sonra yapılan müracaatlar nazara alınmaz.

İşletme hakkının, çıkan tâlibe verilmesi yoluna gidilir.

Tâlibin taaddüdü halinde, bunlardan Devlet hakkına munzam olarak, ton başına en çok Devlet hakkı yüzdesi teklif eden tâlip tercih olunur.

Teklif edilecek Devlet hakkı yüzdesi, bu kanunla Devlet hakkı için kabul edilen âzami nispeti geçemez.

Teklifte müsavaat görüldüğü takdirde, müsavi teklifi yapan tâlipler arasında kur'a çekilir, kur'a isabet eden tâlibe işletme hakkının verilmesi yoluna gidilir.

Yapılan ilânlara rağmen tâlip zuhur etmediği takdirde, şartnamenin iktisadî ve malî esasları tadil edilir, 53 ncü madde ile bu madde hükümleri dairesinde muamele bir defa daha tekrarlanır.

Bu muamelelerin ifa şekli talimatnamesinde gösterilir.

İlân ve itiraz

MADDE 55. — Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tesbit olunan şekil ve şartlarla işletilmesi tâlibi tarafından kabul edilen madenler için, işletme dolayısıyla zarar görmeleri muhtemel bulunanların durumdan haberdar olmaları ve itirazları varsa bildirmeleri maksadiyle keyfiyet ilân edilir. Bu ilânda madenin mevkiî, sınırları, cinsi, tâbi olacağı işletme rejimi ve süresi, işletme hakkı verilecek hakiki veya hükmi şahsın isim ve ikametgâhı gösterilir.

Merkûr ilân Resmî Gazete, vilâyette çıkan bir gazete ile ayrıca mûtat vasıtalarla, yedi gün ara ile iki defa ilân edilir. Ayrıca hazırlanan ilân varakaları madenin bulunduğu vilâyet ve kaza merkezlerinde munasip yerlere asılır.

İlânla tâyin olunan süre zarfında vâkı olacak itirazlar vekâletçe incelenir. Bu sürenin hitamından sonra vukubulacak itirazlar kabul olunmaz. Bu ilânların masraflarını maden işletme hakkı tâlibi öder.

Kısım : 3

İşletme talebi devresinde bakım ve faaliyet

Arama ve işletme devreleri arasında madenin bakımı

MADDE 56. — İşletme hakkının verilmesini isteyen şahıs maden sahasında açılmış ocaklarla galerilerin ve mevcut tesisatın hüsnümuhafazasıyla mükelleftir.

Bu hükme muhalefet halinde munasip bir mehil verilerek arayıcı bu vazifenin ifasına davet olunur. Tebliğe rağmen mükellefiyet yerine getirilmediği ve bu yüzden madende gerekli tetkiklerin yapılması mümkün olmadığı takdirde işletme hakkı talebi ret olunabilir.

Arama ve işletme devreleri arasında faaliyet

MADDE 57. — Arayıcı işletme hakkının verilmesi talebinin usulüne uygun şekilde yapılmasını mütaakıp madenin çalıştırılmasında fennî şartlara riayet etmek ve işletme hakkının istihsaline mütaallik muameleyi gereği gibi takibeylemek ve 81, 82, 83 ve 84 nci maddeler uyarınca bir mesul müdür tâyin etmek, fennî nezareti temin etmek, günlük istihsal defterini, cevher sevkiyat defterini, imalât haritalarını ve imalât defterini tutmak, aylık ve yıllık cetvelleri zamanında vermek şartlarıyla madende istihsal faaliyetine devam ve istihsal edilen cevherleri imrar edebilir.

Birinci fıkra hükmüne muhalefet veya işletme hakkının verilmesi talebini havi dilekçeye bağlı vesikaların mahallinde kontrolü neticesinde fen raporu veya harita veya bunların mesnetlerinin hakikata mugayir olduklarının anlaşılması hallerinde istihsal faaliyeti durdurulur. Şu kadar ki, maden zabıtasına mütaallik hükümler mahfuzdur.

Kısım : 4*İşletme talebinin devri, intikali ve reddi**İşletme hakkı talebinin devri*

MADDE 58. — Maden işletme hakkının verilmesini istiyen arayıcı bu talepten hususle gelen hukukunu, Ekonomi ve Ticaret Vekâletince kanuni bir mâni görülmediği takdirde, devredebilir.

Bu hukuku devir alacak şahsın, işletme hakkının verilmesini istiyenin Devlete karşı haiz olduğu hukuk ve tâbi bulunduğu vecibe, taahhüt ve mükellefiyetleri aynen ve tamamen kabul ettiğini, devretmek istiyenin de devre muvafakat eylediğini dilekçe ile bildirmeleri şarttır.

Devir muamelesi, ikinci fıkroda yazılı hususları tarafların Ekonomi ve Ticaret Vekâletinde yetkili memur huzurunda beyan ve tutulacak zaptı imza etmeleri ile tekemmül eder.

İşletme hakkı talebinden doğan hukukun intikali

MADDE 59. — Maden işletme hakkının verilmesi talebinden mütevellit haklar ve vecibeler miras yoluyla intikal eder.

Bu kanunun 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki memnuiyete tâbi bulunan mirasçı, ölüm tarihinden itibaren altı ay zarfında durumundaki mâni zâil olmadığı takdirde, hukukunu aynı müddet içinde başkasına devretmeye mecburdur.

Mirasçının taaddüt etmesi ve tamamının bu maddenin ikinci fıkrası hükmüne tâbi olmaması takdirinde, bu hakların bir bütün halinde mirasçılar adına istimali, vecibelerin ifası ve yapılacak tebligatın kabulü için ölüm tarihinden itibaren en geç altı ay içinde mirasçılar rızaen veya kazaen aralarından veya hariçten birisini mümessil tâyin ve keyfiyeti mümessilin muvafakat beyaniyle birlikte noter marifetiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletine ihbar ederler. İnhilâl vukuunda bir ay zarfında bu esaslar dairesinde yeni bir mümessilin tâyin ve ihbarı lâzımdır.

İşletme hakkı talebi muamelâtından mütevellit hukuki mesuliyet mirasçılara, cezai mesuliyet mümessilin şahsına raci olur. Mirasçıların umumi hükümler dairesinde mümessile rücu hakları mahfuzdur.

Mümessil tâyin etmiyen mirasçılar 57 nci madde hükmünden istifade edemezler.

Mirasçılarının yukarıda yazılı hükümleri yerine getirmemeleri halinde hiçbir ih-tara lüzum kalmaksızın işletme hakkı talebi sâkıt olur. Şu kadar ki madenin bu-lunmuş maden sayılmasına karar verilmiş ise buluculuk hakkı mahfuz kalır.

İşletme hakkı talebinden mütevellit haklar ve vecibeler mirasçılar arasında rızaen veya kazaen taksim edilemez. Mirasçılarının ittifakla verecekleri karar üze-rine içlerinden veya hariçten bir şahsa bütün halinde devredilir.

Mirasçılarının ittifak edememeleri halinde mahkeme bu hukuk ve vekaibin miras-çılardan en ehil olana tahsisine bu mümkün olmazsa satılmasına karar verir. Mahkeme bu husustaki kararını basit muhakeme usulü ile ve diğer işlere takdimen ittihaz eyler.

Mirasçının maden işletmesi memnu bulunması sebebiyle veya hukukun tek şa-hıs uhdesinde toplanması maksadiyle yapılacak devirler için mirasçılarının işletme hakkı talebinden mütevellit devlete karşı olan hukuk ve vekaibini tamamen dev-rettiklerini, devralacak şahsın da bu hukuk ve vekaibi aynen ve tamamen kabul ettiğini gösterir noterlikçe tasdik edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ti-carete Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe kanuni bir mahzur görülmediği takdirde, durum madenin kaydına şerhedilir, devir muamelesi bu suretle tekem-mül eder.

Mirasçılarının 53 ncü maddeye göre rüçhan hakkını istimali, işletme hakkı talebin-den mütevellit hukuk ve vekaibin matlup evsafı haiz ve aynı zamanda şartname hükümlerine uygun şekilde madeni işletmeye tâlip hakiki veya hükmi tek şahıs uh-desine devredilmesine bağlıdır.

İşletme talebinin reddi

MADDE 60. — İşletme hakkı talebi dolayısıyla Ekonomi ve Ticaret Vekâle-tince yapılan inceleme neticesinde talep mevzuu maden, aramaların kifayetsizliği veya müspet netice vermemesi gibi sebeplerle bulunmuş maden olarak sayılacak durumda değilse işletme hakkı talebi ret olunur.

Arama ruhsatnamesi sahasında kâfi arama yapılmış sayılabilmesi için ruhsat-name sahasının jeolojik bünyesine göre aranacak maden cevherini ihtiva etmesi muh-temel yerlerde işin icabına göre yarma, galeri, kuyu veya sondajlarla yoklamalar ya-pılmış olması ve maden cevherine tesadüf edilen yerlerde damar veya yığının ka-lınlığı, genişliği, imtidadı gibi rezervin tâyininde esas olacak hususların tesbiti için gerekli çalışmaların yapılmış olması lâzımdır.

İşletme talebinin reddi usulü ve sahanın aramalara açılması

MADDE 61. — İşletme hakkı talebinin reddine dair karar Ekonomi ve Tica-ret Vekâletince verilir ve keyfiyet sebepleriyle birlikte alâkalıya tebliğ olunur.

Madenin bulunmuş maden sayılması kabil olmaması ve sahanın aynı cins maden için aramalara serbest bırakılmasında kanuni mâni bulunmaması halinde keyfi-yet Resmî Gazetede ve vilâyette çıkan bir gazete ile, gazete yoksa mûtat vasıtalar-la ilân olunur. Bu ilânlarda sahanın hangi gün ve saatten itibaren aramalara ser-best bırakılacağı açıklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Madenlerde işletme

Kısım : 1.*İşletme hakkının verilmesi**İşletme ruhsatnamesi*

MADDE 62. — Maden işletme ruhsatnamesi, medeni haklarını kullanmaya ehil yalnız bir vatandaşa veya madencilik yapabileceği statüsünde yazılı ve Türk kanunlarına göre kurulmuş yalnız bir hükmi şahsa veya bu hususta yetkiyi haiz İktisadi Devlet Teşekkülü ve müessesesine veya âmme idaresine Ekonomi ve Ticaret Vekâletince verilir.

İşletme ruhsatnamesinin verilmesi vekâletçe kararlaştırılması üzerine derhal alâkâliya tebligat yapılarak altı ay zarfında kanuni harcın tediyesi, damga pulunun tevdi ve vekâlete müracaatla mukavele ve şartnameyi imza ve teati etmesi lüzumu bildirilir.

Bu tebligata uyan alâkâli ile vekâlet arasında mukavele ve şartname imza ve teati edilir ve işletme ruhsatnamesi maden siciline kaydı yapılarak verilir. Bu ruhsatname maden siciline kaydedildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

İşletme ruhsatnamesi müddeti on yıldan az ve on beş yıldan fazla olamaz ve teedit edilemez. Ancak vasıfları 45 nci maddede zikredilen madenlere ait işletme ruhsatnameleri müddetlerinin hitamında teçdid edilebilir.

İşletme imtiyazı

MADDE 63. — Maden işletme imtiyazı verilebilmesi için Ekonomi ve Ticaret Vekâletince hazırlanan mukavelename ve şartname metinleri bu hususta cereyan eden muameleyi gösteren mazbatasıyla birlikte, Devlet Şûrasınca tetkik edilmek üzere Başvekâlete gönderilir. Devlet Şûrası yaptığı tetkik neticesini Başvekâlete bildirir.

Maden işletme imtiyazı İcra Vekilleri Heyeti kararıyla verilir.

İşletme imtiyazı müddeti kırk yıldan az ve doksan dokuz yıldan fazla olamaz.

İmtiyaz alabilecek şahıslar

MADDE 64. — Maden işletme imtiyazı madencilik yapabileceği statüsünde yazılı ve Türk kanunlarına göre kurulmuş yalnız limitet veya anonim şirkete veya bu hususta yetkiyi haiz İktisadi Devlet Teşekkülü ve müessesesine veya âmme idaresine verilir.

İmtiyazın yürürlüğe girmesi

MADDE 65. — Maden işletme imtiyazı verilmesinin İcra Vekilleri Heyeti kararına iktiran etmesi üzerine derhal alâkâliya tebligat yapılarak altı ay zarfında kanuni harcın tediyesi, damga pulunun tevdi ve Vekâlete müracaatla mukavele ve şartnameyi imza ve teati etmesi lüzumu bildirilir.

Bu tebligata uyan işletme imtiyazı tâlibi ile Vekâlet arasında mukavele ve şartnamesi imza ve teati edilir ve imtiyaz kararı maden siciline kaydı yapılarak imtiyaz sahibine verilir.

İşletme imtiyazı kararı maden siciline kaydedildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

İşletme ruhsat veya imtiyaz kararının hükümsüzlüğü

MADDE 66. — 62 ve 65 nci maddelerde yazılı altı aylık müddet zarfında kanuni harcın yatırılmaması veya damga pulunun tevdi olunmaması veya mukavele ve şartnamenin imza ve teati edilmemesi veya madenin işletme hakkının bulucundan başkasına verilmesi takdirinde bulucunun arama devresindeki masraflarından cevher satışı ile karşılanmayan kısmına ait tazminatın ödenmemesi hallerinde işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı verilmesine ait karar hükümden sâkit olur.

Buluculuk hakkı taallük etmiyen bulunmuş madenlere tâlip aranması

MADDE 67. — İşletme hakkı sona eren veya 49 ncu maddenin üçüncü fıkrasına göre bulunmuş sayılan madenler için, 54 ncü maddede gösterilen usul ve esaslar dairesinde zuhur edecek tâlibe işletme hakkı verilir.

Kısım : 2

İşletme ruhsatnamesinin imtiyaza tahvili, imtiyazların birleştirilmesi

İşletme ruhsatnamesinin imtiyaza tahvili

MADDE 68. — İşletme ruhsatnamesine müsteniden faaliyette bulunan bir madenin durumunda ehemmiyetli inkişaf lar husule gelmesi halinde, re'sen veya işletme ruhsatnamesi sahibinin müracaatı üzerine madenin imtiyaz mevzuuna ithal edilip edilmemesi mahallinde tetkikler yaptırılmak suretiyle 51 nci madde hükümleri dairesinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletince kararlaştırılır.

Tahvilin usulü

MADDE 69. — İmtiyaz mevzuuna ithali kararlaştırılan işletme ruhsatnameli maden hakkında 52, 53, ve 54 ncü maddeler hükümleri dairesinde muamele ifa olunur.

Müddeti henüz hitam bulmamış olan işletme ruhsatnamesi, imtiyazın verilmesi ile hükümden sâkit olur.

İmtiyazların birleştirilmesi

MADDE 70. — Aynı cins madene ait ve birbirine bitişik olan işletme imtiyazları alâkahların müracaatı ve İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi ile bir imtiyaz halinde birleştirilebilir

Birleştirme kararı verilirken bir havza halinde toplanacak olan imtiyazların süre ve tâbi olacağı şartlar ayarlanır.

Birleştirme müracaatının şekil ve usulü talimatname ile tâyin edilir.

Birleştirilen madenlerin münferit sicilleri kapatılarak açılacak tek bir sicile kayıt olunur.

Kısım : 3.*İşletme hakkının şümulü**İşletme hakkından doğan salâhiyetler*

MADDE 71. — Bir maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahasında hakkın taallûk ettiği maden cevherini bu kanun hükümleri dairesinde aramak, çıkarmak, bunlardan istifade etmek, madenin işletme ve istismarı için yerin yüzünde ve altında kurulması gereken tesisleri vücuda getirmek hak ve salâhiyeti munhasıran maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibine aittir.

İşletme hakkının şümulü

MADDE 72. — İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı verilen bir sahada işletme hakkına mevzu teşkil eden madenle mahlût olarak veya jeolojik teşekkülü itibariyle bu madenle birlikte işletilmesi zaruri bulunan başka cins madenler çıkarılsa, işletme hakkı sahibi tarafından gerekli fennî malûmat idareye bildirilmek ve keyfiyet tesbit olunmak şartıyla bu madenlerin de işletme hakkının şümulüne girdiği işletme ruhsatnamesine veya imtiyaz mukavelenamesine derç olunur.

İşletme hakkı tesis edilen sahadaki diğer madenler

MADDE 73. — İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı verilen bir sahada işletme hakkına mevzu madenle mahlût veya jeolojik teşekkülü itibariyle birlikte işletilmesi zaruri olmayarak bulunan sair cins maden için ayrıca işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı alınmak lâzımdır. Ancak bu sahada evvelce verilmiş olan işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi başkası tarafından bulunan yeni madenin işletme hakkını talep ve iktisap hususunda rüçhan hakkını haizdir. Şu kadar ki, arayıcının buluculuk hakkı mahfuzdur.

Kısım : 4*İşletme faaliyeti**Faaliyete başlanması*

MADDE 74. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi işletme hakkının tescili tarihinden itibaren bir yıl içinde madende fen raporunda (avan-projede) ve madenin işletme şartnamesinde yazılı esaslar dairesinde işletme faaliyetine başlamaya, 57 nci madde gereğince madende faaliyete devam ediliyorsa faaliyeti bu esaslara göre tanzime mecburdur.

Faaliyete başlanmaması veya faaliyetin inkıtaa uğratılması

MADDE 75. — Madende müddeti içinde işletme faaliyetine başlanmaması veya başlanmış iken inkıtaa uğratılması halinde Ekonomi ve Ticaret Vekâleti maden işletme hakkı sahibinden keyfiyeti tahkik eder, mücbir bir sebebe dayanmayan hallerde altı ay zarfında normal faaliyete geçilmesini maden işletme hakkı sahibine ihtar eder. Bu müddet zarfında faaliyete başlanmadığı takdirde işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz fesih olunur.

Faaliyette bulunmamak mücbir sebepten mütevellit ise mâniin ortadan kalkma-

sından itibaren faaliyete geçilmemesi halinde de yukardaki fıkra hükmü tatbik olunur.

Fen raporunun tadili

MADDE 76. — Madenin işletilmesi sırasında fen raporunda (avan - proje) değişiklikler yapılması icabettiği takdirde keyfiyet mucip sebepleriyle birlikte Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirilir. Vekâletçe icabında tamamlayıcı izahat alındıktan ve mahallinde gerekli tetkikler yaptırıldıktan sonra lüzum görülürse fen raporu bu esaslara göre tadil edilir.

Şu kadar ki, tadil teklifinden itibaren bir ay zarfında Vekâletçe hilâfına bir ihtar yapılmaması halinde işletme hakkı sahibi tadil teklifi karara bağlanıncaya kadar teklifi dairesinde faaliyete devam edebilir.

Şartnamenin tadili

MADDE 77. — Maden işletilmesi sırasında şartnamede değişiklikler yapılması icabettiği takdirde keyfiyet mucip sebepleriyle birlikte Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirilir. Vekâletçe icabında tamamlayıcı izahat alındıktan ve mahallinde gerekli tetkikler yaptırıldıktan sonra lüzum görülürse şartnamenin tadili yoluna gidilir.

Şu kadar ki, bulucusundan gayrisına verilen madenlerin işletme hakkının itası sırasında tâlibin tercihini icabettiren hususlara mütaallik şartname hükümleri tadil edilemez.

Fen raporu veya şartnameye riayetsizlik

MADDE 78. — Fen raporu veya işletme şartnamesi veya bunların tadilli şekillerine riayetsizlik halinde bu riayetsizlik izale edilinceye kadar Ekonomi ve Ticaret Vekâletince işletme faaliyeti için icabına göre kısmen veya tamamen durdurulabilir.

Faaliyetin muvakkaten tatili

MADDE 79. — Mücbir sebep veya beklenilmiyen haller dolayısıyla bir madenin işletme faaliyetinin muvakkaten tatiline, işletme hakkı sahibinin talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâletince karar verilebilir.

Şu kadar ki, işletme hakkı sahibi, muvakkat tatili gerektiren halin ortadan kalkmasından itibaren bir yıl zarfında madende normal faaliyete geçmeye mecburdur. Aksi takdirde işletme hakkının feshi yoluna gidilebilir.

Faaliyetin vekâletçe durdurulması

MADDE 80. — Bu kanunda yazılı hallerden gayrı her hangi bir kanuni sebeple maden arama veya işletme sahalarında madencilik faaliyetinin kısmen veya tamamen durdurulması Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirilir.

Kısım : 5.*İşletme hakkı sahibinin vecibeleri**İkametgâh ve mesul müdür*

MADDE 81. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi işletme hakkının tescili tarihinden itibaren üç ay içinde madenin bulunduğu vilâyet veya kaza merkezinde veya maden mahallinde sarıh bir ikametgâh göstermeye ve bir meusul müdür tâyin etmeye, ikametgâhı ve mesul müdürün bu vazifeyi kabul ettiğini ve tatbik imzasını gösterir noterlikten tasdikli beyannameyi Ekonomi ve Ticaret Vekâletine vermeye, inhilâl vukuunda 15 gün içinde bu usul dairesinde yeni mesul müdür tâyin etmeye mecburdur.

Bu hükme muhalefet halinde mecburiyetin yerine getirilmesini teminen maden-deki faaliyet 3 ay müddetle durdurulur, bu müddetin hitamında da vecibe yerine getirilmediği takdirde maden işletme hakkı fesih olunabilir.

Maden işlerine mütaallik hususat hakkında bu ikametgâhtaki mesul müdüre yapılmış olan tebligat aynen maden işletme hakkı sahibine yapılmış sayılır.

Fennî nezaret

MADDE 82. — İşletme ruhsatnameli veya imtiyazlı maden sahalarındaki teknik faaliyetin ihzar, tanzim ve idamesi bir maden mühendisinin nezareti altında ve iş başında asgari bir maden teknisiyeni veya ehliyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletince talimatnamesine göre tasdik edilmiş mektep mezunu veya kurs görmüş bir maden başçavuşu bulundurulurak tedvir edilir.

İşletme ruhsatnamesinin veya imtiyazın sahibi işletme faaliyetine başlamadan maden mühendisi ile teknisiyeni veya başçavuşunun, inhilâl vukuunda yerlerine gelenlerin, isim ve ikametgâhlarını Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye ve bu şahısların mezkûr vazifeleri kabul ettiklerini gösterir noterlikten tasdikli birer beyannameyi tevdi mecburdur.

İşletme hakkı sahibi bu şartlar yerine getirilmeksizin işletme faaliyetinde bulunmaktan memmudur.

İstihsal ve sevk defterleri ve cetveller

MADDE 83. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi madenden çıkarılan veya buna müteferri tesisatta imal olunan cevherin miktar, cins ve kıymetini günlük istihsal defterine günü gününe kayıt etmeye, madenden sevk olunan cevherin de miktar, cins ve kıymetini cevher sevkıyat defterine sevkıyat yapıldıkça geçirmeye, verilecek nümunelere göre her ay bu defterlerin aylık cetvel halinde icmalini çıkarmaya, bir takvim yılı zarfında istihsal ve sevkolunan maden cevherinin kemiyet ve keyfiyetini havi müfredatlı iki kıta yıllık hesap cetvellerini mütaakıp yılın Ocak ayında tanzim etmeye, aylık ve yıllık cetvelleri tanzim edildikleri ay içinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletine muntazaman göndermeye mecburdur.

Bu defterlerle cetvellerin ne suretle tertip ve tanzim edilecekleri talimatnamede gösterilir.

İmalât haritası ve defteri

MADDE 84. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi ma-

değide yapılan ameliyatı ve bu ameliyatın ilerleyişini gösteren 1/50 ilâ 1/500 mikyasında imalât haritasını tanzim etmeye, damarların imtidadını ve kalınlığını, çıkarılan cevherin ve maden damarlarının tavan, taban ve duvarlarının ahvalini imalât defterinde göstermeye mecburdur.

Kömür madenlerine ait imalât haritaları 1/1000 mikyasında yapılabilir.

Tanzim olunan imalât haritasının bir nüshası Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilecek ve her sene Ocak ayı içinde bu harita üzerine geçen sene zarfında icra olunan ameliyat geçirilecek ve Şubat ayı içinde Vekâletteki nüsha ile değiştirilecektir.

İmalât haritası ve imalât defterinin ne suretle tanzim edileceği ve işleneceği talimatnamesinde gösterilir.

83 ve 84 ncü maddelere muhalefet

MADDE 85. — İşletme hakkı sahibi 83 ve 84 ncü maddelerde yazılı mükellefiyetlerden her hangi birini ifa etmediği veya bunlarda hata ve noksanlar görüldüğü takdirde 2 aydan az olmamak üzere münasip mehil verilerek mükellefiyetin yerine getirilmesi veya görülen hata ve noksanların tashih ve ikmal edilmesi yazı ile ihtar olunur. İhtara rağmen mükellefiyetin yerine getirilmemesi halinde madendeki faaliyet en çok altı ay müddetle tatil edilir. Bu müddet içinde de mükellefiyetin yerine getirilmemesi halinde işletme hakkı feshedilir.

83 ve 84 ncü maddelerde yazılı vesikaların hususi bir maksatla hakikata aykırı şekilde tanzim edilmiş olmaları takdirinde işletme hakkı fesih olunur.

Tetkik ve teftiş

MADDE 86. — Maden işletmelerini tetkik ve teftiş etmek üzere Ekonomi ve Ticaret Vekâletince gönderilecek yetkili memurlara lâzımgelen kolaylıkların ve matlup olan defter ve haritaların gösterilmesi ve işletme ile ilgili bilcümle tafsilâtın verilmesi mecburidir. Bu mecburiyete muhalefet halinde imtina veya muhalefetin zevaline kadar madendeki faaliyet Ekonomi ve Ticaret Vekâletince durdurulabilir.

Kısım : 6

İşletme haklarının devir ve intikali

İşletme ruhsatnamesinin devri

MADDE 87. — Maden işletme ruhsatnamesi Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin izniyle başkasına devredilebilir.

İşletme ruhsatnamesini devralacak şahsın ruhsatname sahibinin Devlete karşı haiz olduğu hukuk ve tâbi bulunduğu vecibe, taahhüt ve mükellefiyetleri aynen ve tamamen kabul ettiğini, devredenin de devre muvafakat eylediğini dilekçe ile bildirmeleri şarttır.

Mevcutsa teminatın tevdiini mütaakıp ikinci fıkrada yazılı hususları taraflar Ekonomi ve Ticaret Vekâletinde yetkili memur huzurunda beyan ve tutulacak zaptı imza ederler.

Keyfiyet madenin siciline ve işletme ruhsatnamesine, mukavele ve şartnamesine şerh edilir.

Devir muamelesi, keyfiyetin madenin siciline şerhi ile tamam olur.

İşletme ruhsatnamesinin intikali

MADDE 88. — Maden işletme ruhsatnamesinden mütevellit haklar ve vecibeler miras yoluyla intikal eder.

Bu kanunun 7 nci maddesinin birinci veya ikinci fıkralarındaki memnuiyete tâbi bulunan mirasçı, ölüm tarihinden itibaren altı ay zarfında durumundaki mâni zail olmadığı takdirde, hukukunu aynı müddet içinde başkasına devretmeye mecburdur. Aksi takdirde işletme ruhsatnamesi feshedilir.

Mirasçının taaddüt etmesi ve tamamının bu maddenin ikinci fıkrası hükmüne tâbi olmaması takdirinde, bu hakların bir bütün halinde mirasçılar adına istimali, vecibelerin ifası ve yapılacak tebligatın kabulü için ölüm tarihinden itibaren en geç altı ay içinde mirasçılar rızaen veya kazaen aralarından veya hariçten birisini mümessil tâyin ve keyfiyeti mümessilin muvafakat beyaniyle birlikte noter marifetiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletine ihbar ederler. İnhilâl vukuunda bir ay zarfında bu esaslar dairesinde yeni mümessilin tâyin ve ihbarı lâzımdır.

Maden işletme ruhsatnamesinin mütaaddit mirasçıya intikalinde, madenin mesul müdürü mevcut ise, inhilâl edinceye kadar bu mesul müdür aynı zamanda mirasçılardan mümessili olarak kabul edilir.

İşletme ruhsatnamesi muamelâtından mütevellit hukuki mesuliyet mirasçılara, cezai mesuliyet mümessilin şahsına raci olur. Mirasçılardan umumi hükümler dairesinde mümessile rücu hakları mahfuzdur.

Maden işletme ruhsatnamesinin mümessil ile idaresi, ölüm tarihinden itibaren âzami bir buçuk yılı geçemez. Bu müddet zarfında hukukun tek şahıs uhdesinde toplanması lâzımdır.

Müddetleri zarfında mümessil tâyin edilmemesi veya hukukun tek şahsa devri temin olunmaması hallerinde işletme ruhsatnamesi feshedilir.

Maden işletme ruhsatnamesinden mütevellit haklar ve vecibeler mirasçılar arasında rızaen veya kazaen taksim edilemez. Mirasçılardan ittifakla verecekleri karar üzerine içlerinden veya hariçten birisine bütün halinde devredilir.

Mirasçılardan ittifak edememeleri halinde mahkeme bu hukuk ve vekaibin mirasçılardan en ehil olana tahsisine veya bütün olarak satılmasına karar verir. Mahkeme bu husustaki kararını basit muhakeme usulüyle ve diğer bütün işlere takdimen ittihaz eyler.

Mirasçının maden işletmesi memnu bulunması sebebiyle veya hukukun tek şahısta toplanması maksadıyla yapılacak devirler için mirasçılardan işletme ruhsatnamesinden mütevellit Devlete karşı olan hukuk, vekaip, mükellefiyet ve taahhüdâtını tamamen devrettiklerini, devralacak şahsın da bu hukuk, vekaip, mükellefiyet ve taahhüdâtı aynen ve tamamen kabul ettiğini gösterir noterlikçe tasdik edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe kanuni mâni görülmediği takdirde, durum madenin siciline, mukavele ve şartnamelerine şerhedilir, devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

İşletme imtiyazının devri

MADDE 89. — Maden işletme imtiyazı İcra Vekilleri Heyetinin izniyle başkasına devredilebilir. Maden imtiyazını devralacak şahsın, imtiyaz sahibinin Devlete karşı haiz olduğu hukuk ve tâbi bulunduğu vecibe, taahhüt ve mükellefiyetleri aynen ve tamamen kabul ettiğini, devreden de devre muvafakat eylediğini dilekçe ile Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır.

Mevcutsa teminatın tevdiini mütaakip ikinci fıkrada yazılı hususları taraflar

Ekonomi ve Ticaret Vekâletinde yetkili memur huzurunda beyan ve tutulacak zaptı imza ederler.

Keyfiyet madenin siciline, imtiyaz karar ve mukavele ve şartnamesine şerh edilir.

Devir muamelesi, kefiyetin madenin siciline şerhi ile tamam olur.

Kısım : 7.

Maden zabıtası

Tehlike halinde ihbar

MADDE 90. — Bir madende arazinin ve işletmenin emniyeti veya işçinin sağlığı ve hayatiyle ilgili büyük tehlike hallerinde maden arama veya işletme hakkı sahibi veya mesul müdür veyahut madenin işletmesine nezaret eden kimse Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin o mahaldeki salâhiyetli memuruna ve mahallî Hükûmete vaziyeti vakit kaybetmeksizin ihbar etmeye mecburdur.

Kaza vukuunda bu ihbar derhal salâhiyetli memura ve mahallî Hükûmete en seri vasıta ile yapılır ve aynı zamanda keyfiyet telgrafla vekâlete bildirilir.

Bu hükümlere riayetsizlik, daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, 100 liradan 500 liraya kadar hafif para cezasını muciptir.

Emniyet ve işçi sağlığını koruma tedbirleri

MADDE 91. — Bir madende arazinin ve işletmenin emniyeti veya işçinin sağlığı veya hayatı tehlikeye mâruz kaldığı takdirde Ekonomi ve Ticaret Vekâleti gerekli tedbirlerin alınmasını maden arama veya işletme hakkı sahibine emreder.

Tehlikenin büyük veya âni olması halinde vekâletin salâhiyetli maden mühendisi lüzumlu talimatı maden arama ve işletme hakkı sahibine verir ve keyfiyeti derhal vekâlete bildirir.

Alâkalı, yukardaki fıkralarda yazılı emir ve talimatı hemen yerine getirmekle mükelleftir.

Kaza ve tedbirler

MADDE 92. — Bir madende yeraltında veya yerüstünde çalışan kimseler arasında ölümü veya ağır surette yaralanmayı intaç eden bir kaza vukuunda veya iş emniyetini ağır surette sarsacak her hangi bir hâdisenin oluşunda vekâletin salâhiyetli maden mühendisi hâdisi mahalline gelinceye kadar o madenin mesul fen adamı fennin icabettirdiği şekilde gereken tertibatı derhal almak mecburiyetindedir. Vekâletin salâhiyetli maden mühendisi hâdisi mahalline gelince bidayeten alınmış olan tertibatı muvafık ve kâfi görmediği atkdirde icabeden fennî tedbirleri alır ve yaptırır. Maden arama veya işletme hakkı sahibi bu tertibatın alınması için muktazi amele, vasıta ve masrafı madenin mesul fen adamının veya Vekâletin salâhiyetli maden mühendisinin emirlerine âmade bulundurmaya mecburdur.

Kaza ve sıhhi yardım

MADDE 93. — Bir madende yer altında veya yer üstünde çalışan kimseler arasında ölümü veya yaralanmayı intaç eden bir kaza vukuunda ilk sıhhi yardımın yapılabilmesi için her işletme ruhsatnamesi veya imtiyazı sahibi maden

sahasında, bu husustaki mevzuat hükümleri dairesinde lüzumlu sıhhi tesisat ve teşkilâtı kurmaya ve gerekli ilâç ve malzemeyi bulundurmaya mecburdur.

Maden işletme sahalarında kurulacak sıhhi tesisat ve teşkilâtın şekli ve ne suretle çalışacağı, bulundurulacak ilâç ve malzemenin cinsi ve miktarı Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma vekâletleri ile Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından müştereken hazırlanacak talimatnamede gösterilir .

İşletme hakkı sahibi, yukarıda yazılı mükellefiyeti, yerine getirmediği takdirde işletme faaliyetinde bulunmaktan memnudur.

Emniyet tedbirlerinin tatbiki

MADDE 94 — Ekonomi ve Ticaret Vekâletince veya Vekâletin salâhiyetli maden mühendisi tarafından bir madende arazinin ve işletmenin emniyeti veya işçinin sağlığı ve hayatı ile ilgili olarak veya cevher yatağının hüsnü istismarına mütaallik alınması emir olunan tedbirlerin verilen mehil içinde maden arama veya işletme hakkı sahibi tarafından yerine getirilmemesi halinde mehilin hitâmında, emir olunan tedbirler meyanında yoksa, madendeki istihsal Vekâletçe kısmen veya atmamen durdurulur. Arama veya işletme hakkı sahibinden, bu tedbirler yerine getirilmeye kadar, mehilin hitâmından itibaren geçecek her gün için işin mahiyetine göre 10 liradan 50 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Vekâletçe yapılacak son ihtarla rağmen tedbirlerin yerine getirilmemesinde ısrar olunursa, arama veya işletme hakkının iptal veya feshi yoluna gidilir.

Alınan tedbirlerin ihlâli

MADDE 95. — Bir madende aram ve işletmenin emniyetinin veya işçinin sağlığının ve hayatının tehlikeye mâruz kalmasını önlemek maksadıyla madende alınan tedbirlerin ihlâl edilmesi halinde bu fiil daha ağır bir suçta müntehi olmadığı takdirde dahi failinden 200 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Ayrıca keyfiyet maden sahibine yazı ile ihtar edilir. Buna rağmen alınan tedbirlerin tekrar ihlâli takdirinde arama hakkı iptal veya işletme hakkı fesih olunur.

57 nci maddeye müsteniden faaliyette bulunan madenlerde de bu hükümler tatbik olunur.

Kısım : 8

İşletme hakkının sona ermesi

Sona erme halleri

MADDE 96. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı aşağıdaki hallerde sona erer :

1. İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı yürürlük müddetinin bitmesi;
2. İşletme ruhsatnamesi veya imtiyazı sahibinin işletme hakkını terk etmesi;
3. İşletme ruhsatnamesi veya imtiyazının feshi.

İşletme hakkının terki

MADDE 97. — İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahasında maden tükendiği veya işletilmesi iktisaden imkânsız hale geldiği takdirde sahibi, Eko-

nomi ve Ticaret Vekâletinin muvafakatıyla işletme hakkını terk edebilir.

İşletme hakkının terkedilebilmesi için madenin tükendiğinin veya iktisaden işletme imkânı kalmadığının gerekli fennî vesikalarla ispatı lâzımdır.

Terk talebi ve müstenidatı icabında Ekonomi ve Ticaret Vekâletince mahallinde tetkik ettirilir, işletme hakkı sahibine madende gerekli emniyet tedbirleri aldırıldıktan sonra işletme hakkının terki vekâletçe karara bağlanır.

Emniyet tedbirlerinin ne suretle aldırılacağı talimatnamesinde gösterilir.

İşletme ruhsatnamesinin feshi

MADDE 98. — Maden İşletme Ruhsatnamesinin bu kanunda yazılı sebeplerle feshine, Ekonomi ve Ticaret Vekâletince karar verilir.

İşletme imtiyazının feshi

MADDE 99. — Maden işletme imtiyazının, bu kanunda yazılı sebeplerle feshine, İcra Vekilleri Heyetince karar verilir. Feshi mucip hallerde Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tanzim edilen mazbata Başvekâlete gönderilmekle beraber bir diyeceği varsa 60 gün içinde Devlet Şûrasına bildirilmesi lüzumu imtiyaz sahibine tebliğ olunur.

Devlet Şûrasınca alâkalının itirazları da nazara alınmak suretiyle gerekli tetkikler yapılır ve hazırlanan mütalâa Başvekâlete sunulur.

Tesislerin aidiyeti

MADDE 100. — Maden işletme hakkının sona ermesi halinde maden işletme hakkı sahibine tazminat verilmeksizin kuyular, galeriler ve bunların muhafazası için yapılmış olan iksa tesisleri Devlete intikal eder.

Birinci fıkra hükmü şümulü dışında kalan tesis, vasıta, alât ve malzeme eski işletme hakkı sahibine aittir.

Tescil, tesellüm, tesbit

MADDE 101. — İşletme ruhsatnamesinin veya işletme imtiyazının 96 ncı maddede yazılı sebeplerden biri ile nihayet bulması halinde keyfiyet işletme hakkı sahibine tebliğ edilmekle beraber Resmî Gazete ve vilâyette çıkan bir gazete ile, gazete yok ise mûtat vasıtalarla ilân olunur ve madenin siciline şerh verilir. İşletme hakkının sona ermesi cevherin tükenmesinden mütevellit ise yapılacak ilânlarda bu sahanın aynı cins maden için hangi tarihten itibaren aramalara serbest bırakılacağı açıklanır.

100 ncü madde mucibince Devlete intikal etmesi icabeden kuyular, galeriler ve bunların muhafazası için yapılmış olan iksa tesisleri tesellüm edilir. Bu madene ait çıkarılmış cevher, bakıye yığını ve cüruf ve sa bunlar da tesbit olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sicil, ipotek ve haciz

Kısım : 1*Maden sicili**Sicilin tutulması*

MADDE 102. — Madenlerin bulunmuş sayıldığını, üzerlerinde işletme haklarının tesis edildiğini, bu hakların devir ve intikalini, terhinini ve sona ermesini gösteren maden sicilleri Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tâyin edilecek salâhivetli memur tarafından tutulur.

Vekâlet vilâyetlerde o vilâyeti alâkadar eden madenlerin sicil kayıtlarının bir suretini tutturabilir.

Usul

MADDE 103. — Bulunmuş sayılan her maden teselsül ettirilecek sicil numarası ile sicil kütüğünde açılacak müstakil bir sahifeye kaydedilir ve vukuatı bu sahifeye işlenir.

Maden sicilinin ne suretle tutulacağı, kayıtların tashih, tadil ve terkinini ne suretle yapılacağı bir nizamname ile gösterilir.

Sicil kütüğünün muhteviyatı

MADDE 104. — Sicil kütüğü aşağıdaki hususları ihtiva eder :

1. Madenin cinsi, nev'i ve işletme hakkının verilmesine mesnet olan vasatı tenörü;
2. Bu madenle mahlût olarak zuhur eden veya birlikte işletilmesi zaruri bulunan madenler;
3. Maden sahasının sınırı, mevkii, bağlı bulunduğu köy, nahiye, kaza ve vilâyet;
4. Bulunmuş maden sayılmasına karar verildiği tarih;
5. Bulunmuş maden vasfının zeval bulduğu veya kaldırıldığı tarih;
6. Bulucunun adı, soyadı, ikametgâhı, buluculuk hakkının sona ermesi sebebi ve tarihi;
7. İşletme hakkının nev'i ve müddeti;
8. İşletme hakkının verilmesine esas teşkil eden vekâlet veya İcra Vekilleri Heyeti kararının tarih ve numarası;
9. Tâbi olduğu devlet hakkı nispeti ve bu husustaki İcra Vekilleri Heyeti kararının tarihi ve numarası;
10. İşletme hakkı sahibinin unvanı veya adı, soyadı ve ikametgâhı;
11. Devir ve intikal muameleleri;
12. Rehin edilmiş ise mürtehinin adı, soyadı, ikametgâhı, rehinin sıra ve derecesi;
13. İşletme, başka bir işletme ile birleştirilmiş ise hangisi sicil numarasında kayıtlı madenle birleştirildiği;
14. İşletme hakkının sona ermesi halı ve sebepleri;
15. Şerh sütunu.

Sicil dosyaları

MADDE 105. — Sicil kütüğünde kaydı açılan ve işlenen madenin bu kayda mesnet teşkil eden aşağıda yazılı vesikaları ayrı bir sicil dosyasında saklanır.

Fen raporu, tahlil raporu, sınır haritası veya krokisi, bulunmuş maden sayılması kararı, bulunmuş maden vasfının zevalini veya kaldırıldığını gösteren vesika, buluculuk hakkının sona ermesi sebebinin gösteren vesika, işletme hakkının verilmesine ait karar, Devlet hakkı nispetine ait karar, işletme hakkı sahibi hakiki şahıs ise hüviyet cüzdanının, hükmi şahıs ise kuruluşuna ait statünün tasdikli sureti, ticaret sicili kaydı, devre ait tahrir zaptı, intikale mesnet teşkil eden vesikalar, terhin muamelesine ait talep ve muvafakat beyanlarıyla rehinin fekkine ait vesikalar, mahlûtiyet veya birlikte çalıştırılması zaruri olan madenlere ait vesika, işletmenin diğer bir işletme ile birleştirilmesine ait karar sureti, işletme hakkının sona ermesine ait karar.

Sicilin aleniyeti

MADDE 106. — Maden sicili alenidir **Alâkalı** olanlar kendisince ehemmiyeti olan sicil kayıtlarının müsbet evrakiyle birlikte maden sicil memurlarından biri huzurunda kendisine gösterilmesini isteyebilir. Maden sicilindeki kayıtların bilinmediği iddia edilemez.

Sicil kütüğündeki kayda hüsnüniyetle istinat ederek maden üzerinde işletme veya rehin hakkı iktisabeden kimsenin bu iktisabı muteber olur.

Tescilin hukmü

MADDE 107. — Bu kanun hükümlerine göre madenler üzerinde iktisabedilecek haklar tescil edilmedikçe gerek idare ve gerek üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade etmez.

Maden sicili ile ilgili dâvalar Devlet Şûrasında görülür.

Kısım : 2*Rehin, ipotek**Cevherlerin terhini*

MADDE 108. — Madenlerden çıkarılan cevherler, onları çıkaran arama veya işletme hakkı sahiplerinin Ekonomi ve Ticaret Vekâletine vâkı yazılı müracaatları üzerine, Vekâlette tutulacak mahsus siciline kayıt ve işaret edilmek suretiyle mezkûr müracaatlarda bildirilecek hakiki veya hükmi şahıslara; bunlar tarafından kabzedilmeksizin, rehnedilebilir.

Merhun cevherlerin imrarı, mürtehinin yazılı muvafakati alınmak şartıyla kabildir. Bu muvafakatnamenin ibrazı üzerine mezkûr cevherlerin imrarına müsaade olunur.

Maden cevherlerinin rehnine ait mahsus sicilin nasıl tutulacağı ve neleri ihtiva edeceği bir nizamname ile gösterilir.

İpotek ve şümulü

MADDE 109. — Maden işletme imtiyazı sahibinin maden için yapmış olduğu istikrazdan mütevellit borcunu veya ileride bu maksatla vücut bulacak veya vü-

cut bulması muhtemel olan borçlarını temin için maden üzerinde bir veya müta-addit derece ve sırada ipotek tesis olunabilir.

İşletme imtiyazı hakkı ile bir kül teşkil eden 113 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı tesis, vasıta, alât ve malzemenin heyeti umumiyesi ipoteğin şümulüne girer.

İpotek alacaklısı, maden işletme imtiyaz hakkıyla kül teşkil eden ve tapu sicilinde kayıtlı bulunan gayrimenkuller üzerinde imtiyaz sahibinin tasarrufuna mâni olmak için umumi hükümler dairesinde tapu siciline şerh verilmesini isteyebilir.

Maden işletme imtiyazının sona ermesi halinde ipoteğin hükmü 100 ncü maddenin birinci fıkrası şümulü dışında kalan tesis, vasıta, alât ve malzemeye inhisar eder.

Maden ipoteği sicil kütüğündeki ipotek kaydının terkininle sâkıt olur.

Şahsi mesuliyet

MADDE 110. — Maden ipoteği ile temin edilen alacaktan dolayı maden işletme imtiyazı sahibi şahsan da mesuldür.

İpotekle takyidedilmiş bir maden işletme imtiyazı hukukunun âhara devri halinde, bu imtiyazı devreden borçluluk durumunda bir tahavvül husule gelmeyeceği gibi, alacağın teminatını teşkil eden ipotek de aynen baki kalır.

Ancak, maden işletme imtiyazı hukukunu devralan şahıs ipotekle temin edilmiş olan borcu da şahsan kabul ve taahhüt ettiği ve alacaklı keyfiyetin Vekâletçe kendisine tebliğinden itibaren bir yıl içinde hakkını evvelki borçluya karşı muhafaza eylediğini yazı ile bildirmedikçe, imtiyaz hakkını devreden evvelki borçlu borcundan kurtulur.

İpoteğin paraya çevrilmesi

MADDE 111. — İpoteğin vâdesi hulûlünde veya alacağın muacceliyet kesbetmiş olması halinde alacaklı alacağının tahsili için ipoteğin taallûk ettiği maden işletme imtiyazını umumi hükümler dairesinde sattırabilir.

Maden işletme imtiyazını iktisabetmek isteyen tâlibin bu hakkın iktisabı için aranan kanuni şartları haiz olması lâzımdır. Tâlib bu şartları haiz bulunduğunu Ekonomi ve Ticaret Vekâletinden alacağı vesika ile ispat eder. İcra dairesi bu vesikayı ibraz etmiş olan tâlipler arasında satışı yapar.

Satışın neticesi icra dairesi tarafından Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirilir. Keyfiyet madenin sicil kütüğüne şerh ve ipotek kaydı terkin edilir, devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

Medeni Kanuna atıf

MADDE 112. — Medeni Kanunun ipoteğe ait hükümlerinden 766, 767, 778, 779, 780, 781, 782, 786, 787, 789, 790, 791, 794, 795, 797, 798 ve 806 ncı maddeleriyle 771 ncı maddesinin ikinci fıkrası kıyas tarikiyle maden ipoteklerine tatbik olunur.

Kısım : 3

*Haciz ve ihtiyati tedbir**Haciz ve ihtiyati tedbir*

MADDE 113. — Madenin işletilmesine lüzumlu kuyu, ocak ve galeriler, makineler, binalar, yeraltında ve yerüstünde kullanılan her türlü nakil vasıtaları madenin çıkarılması, temizlenmesi, izabesi gibi cevherin kıymetlendirilmesine yarıyan alet ve tesisler ve bir senelik işletme malzemesi üzerine haciz veya ihtiyati tedbir konulamaz.

Ancak işletme hakkı ile bir kül teşkil eden 1 nci fıkrada yazılı tesis, vasıta, alât ve malzemenin heyeti umumiyesi veya çıkarılmış cevherlerle bu cevherlerin bakıyeleri ve cürufu üzerine haciz ve ihtiyati tedbir konulabilir.

Bir madenin tamamının icra yolu ile satışı 111 nci maddenin 2 ve 3 ncü fıkralarında yazılı usule tâbidir.

Haciz ve ihtiyati tedbir dolayısıyla madenin faaliyetine müdahale edilemeyeceği

MADDE 114. — Madenin tamamına veya çıkarılmış cevherlerle bakıye yığını ve cürufuna gerek haciz veya ihtiyati tedbir konulması ve gerekse bunların icraen satışına teşebbüs edilmesi hallerinde alacaklı veya icra dairesince madenin faaliyeti durdurulamıyacağı gibi bu faaliyete müdahale de edilemez.

ALTINCI BÖLÜM

Müşterek ve müteferrik hükümler

Kısım : 1

*Devlet hakkı**Nispeti*

MADDE 115. — Maden sahalarından çıkarılan cevherlerin imrarı Devlet hakkının ödenmesine bağlıdır.

Devlet hakkı, yabancı memleketlere ihrar edilecek maden cevherlerinin ihraç iskelesindeki F. O. B. kıymeti, memleket içine ihrar olunacak maden cevherlerinin muhtelif bölgelerdeki maden işletmelerinin satış bedellerinin vasatısı üzerinden yüzde bir ilâ yüzde beş nispetinde alınır.

İşletme imtiyazı kararı verilirken bu imtiyazın tâbi olacağı Devlet hakkı nispeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

Arama ve işletme ruhsatnamesine ve 57 nci madde hükmüne tâbi madenlerden alınacak Devlet hakkının nispetleri madenlerin cinslerine göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunur.

Maden cevherinden alınacak Devlet hakkı cevherlerin imrarı sırasında cari tarifeye ve Devlet hakkı nispetine göre hesaplanır.

İmrarı taahhüdedilen cevhere ait Devlet hakkı

MADDE 116. — İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahibi, her takvini

yılı için taahhüettiği miktarda cevheri imrar etmemesi takdirinde buna tekabül eden Devlet hakkını ödemeye mecburdur.

Şartname ile taahhüdedilen miktarda cevherin o yıl zarfında kısmen veya tamamen imrar edilmemesi halinde, noksan kalan miktar, mütaakıp üç yıl zarfındaki fazla imrarata mahsup edilir.

Tarifenin tanzimi

MADDE 117. — Devlet hakkının istifasına mesnet teşkil edecek olan F. O. B. veya satış bedelleri vasatisini gösteren tarife (Devlet hakkı tarifesi) her takvim yılının ilk iki ayı içinde aşağıdaki esaslara göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletince hazırlanır :

a) Yabancı memleketlere imrar olunacak cevherler için geçen yıl zarfında bu memleketlerde cari satış fiyatlarının vasatisinden, ihraç iskelesinden bu yerlere kadar olan nakliye ve şayet mevcutsa kal ve izabe masrafları tenzil olunarak hazırlanır,

b) Memleket dâhilinde istihlâk olunacak madenler için, muhtelif bölgelerdeki maden işletmelerinin geçen yıl zarfındaki satış fiyatları vasatisine göre, mevcutsa kal ve izabe masrafları tenzil olunarak tesbit edilir .

Tahakkuku

MADDE 118. — Madenlerden alınacak Devlet hakkı Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tahakkuk ettirilir.

Devlet hakkının tahakkuku şekil ve usulü talimatname ile tesbit olunur.

Kısım : 2

Kanuna aykırı maden çıkarılması ve imrarı

Arama veya işletme hakkına sahip olmaksızın

MADDE 119. — Maden arama veya işletme hakkına sahip olmaksızın mada cevheri çıkaranlar 100 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır, çıkarılan cevherler müsadere edilir.

Çıkarılan cevher ehemmiyetli olduğu veya madene esaslı zarar ika edildiği takdirde ağır para cezasının aşağı haddi 1 000 liradan eksik olamaz.

Müsadere imkânı ortadan kalkmış olan cevherin. Devlet hakkı tarifesindeki en yüksek derecesinin kıymeti üzerinden hesaplanarak tahsil edilecek bedeli, müsadere olunacak mal yerine geçer.

Devlet hakkı ödenmeden imrar

MADDE 120. — Arama veya işletme hakkını haiz olmakla beraber Devlet hakkını tediye etmeden cevher imrar edenlerden imrar olunan cevhere tekabül eden Devlet hakkı, cevherin mensup olduğu nevin en yüksek derecesinin Devlet hakkı tarifesindeki kıymeti üzerinden üç kat olarak alınır. Bu hususta Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tanzim olunacak zabıt varakası mahallî en büyük mal memuruna tevdi edilir. Üç kat olarak alınacak Devlet hakkından doğan ihtilâfın hallinde 5432 sayılı Vergi Usulü ve bu hakkın tahsilinde Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü kanunları hükümleri tatbik olunur.

Yukarıki fıkra gereğince alınacak Devlet hakkının katılaşmasından itibaren

arama safhasında bir sene, işletme safhasında beş sene içinde fiilin tekrarı halinde, mezkûr fıkra hükmü tatbik edilmekle beraber arama hakkı iptal veya işletme hakkı fesih olunur.

57 nci maddeye tevfikan faaliyette bulunan maden sahalarından Devlet hakkı verilmeden cevher imrarı halinde de bu madde hükümleri tatbik olunur.

Memnuiyet hilâfına faaliyet

MADDE 121. — Kanunun veya Maden Zabıta Talimatnamesinin verdiği sâlâhiyete istinaden Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından veya bu kanun mucibince kısmen veya tamamen faaliyetten menedilmiş madenlerde bu memnuiyete riayetsizlik halinde çıkarılan cevherler hakkında 36 nci madde hükmü tatbik olunur.

Yazılı ihtar rağmen riayetsizliğin devamı veya beş yıl içinde tekrarı takdirinde Arama Ruhsatnamesi iptal veya işletme hakkı talebi ret veya işletme hakkı fesih olunur.

İşletme yapılması takyidata tâbi yerler

MADDE 122. — Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahasına dâhil arazide bulunan âmme hizmetine veya umumun istifadesine tahsis edilmiş mahallerde veya bu mahiyetteki tesislere ufkan 60 metre mesafe dâhilinde maden işletilmesi veya tesisleri yapılabilmesi için Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin haberdar edilmesi mecburidir.

İşletmenin bu mahallere veya tesislere zarar vermemesi için arazinin jeolojik bünyesi ve tatbik olunacak işletme usulleri göz önünde bulundurulur işletme yapılamıyacak ve tesisat kurulamıyacak ufki veya umki sınırlar ve riayeti icab eden hususlar bu mahaller veya tesislerle alâkalı makamların mütalâası da alınmak suretiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tesbit ve işletme hakkı sahibine tebliğ edilir.

Yukarda yazılı mahal ve mesafeler içinde, bu tebliğden evvel veya Vekâletçe yapılacak tebliğe muhalif şekilde işletme faaliyetinde bulunanlar veya tesisat kuranlar hakkında fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, aşağı haddi 1 000 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası tatbik olunur, faaliyet neticesinde cevher çıkarılmış ise bu cevherler müsadere edilir. Müsadere imkânı ortadan kalkmış olan cevherin, Devlet hakkı tarifesindeki en yüksek derecesinin kıymeti üzerinden hesaplanarak tahsil edilecek bedeli, müsadere olunacak mal yerine geçer.

57 nci maddeye müsteniden faaliyette bulunan madenler de bu hükümlere tâbidir.

Kısım : 3.

Muvakkat işgal ve istimlâk

Sahipli arazinin işletmeye terki

MADDE 123. — Bir madenin ocakları, kuyuları, galerileri, havalandırma tesisleri, harmanları, olukları, ambarları, depoları, binaları, makinaları, su mecraları, havuzları, tathirhaneleri, izabehaneleri, dekovilleri, şimendifer hattı, hava hattı, yolları, iskelesi, limanı gibi madenin işletilmesine yarıyan bilcümle yeraltı ve yerüstü tesisleri için lüzumlu araziye sahibi veya zilyedi maden işletme hak-

kı sahibine aşağıdaki hükümler dairesinde terketmeye mecburdur.

Terk, muvakkat işgal veya istimlâk şekillerinde olur.

Muvakkat işgal veya istimlâk talebi

MADDE 124. — Muvakkat işgal veya istimlâk talebi, işletme hakkı sahibi tarafından bir dilekçe ile Ekonomi ve Ticaret Vekâletine yapılır.

Muracaatın şekil ve şartları Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tâyin olunur.

Muvakkat işgal veya istimlâke Ekonomi ve Ticaret Vekâleti karar verir.

İstimlâk kararı

MADDE 125. — İstimlâk talebi üzerine, Ekonomi ve Ticaret Vekâletince gerekli tetkikler yapılarak madenin işletilmesine lüzumlu olduğu ve aynı zamanda istimali iki yıldan fazla devam edeceği anlaşılan arazi, bina, etrafı duvarla çevrili avlular, bağ ve bahçeler ve bunlara ufkan 60 metre mesafe dâhilindeki yerlerin maden işletme hakkı sahibi lehine istimlâk edilmesi karara bağlanır.

İstimlâk, yürürlükte bulunan istimlâk hakkındaki mevzuat hükümlerine tevfi kan yapılır. Bu husustaki masraflar ve istimlâk bedeli maden işletme hakkı sahibi tarafından ödenir.

Vekâletçe verilen istimlâk kararı âmme menfaati kararı hükmündedir.

İstimlâk edilen gayrimenkul üzerinde maden işletme hakkı sahibinin maden işletmesiyle alâkalı olmıyan tasarruflarda bulunmasına mâni olmak üzere gayrimenkulün kaydına şerh verilmesi Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından tapu sicil muhafızlığına bildirilir.

Bir madenin işletilmesi için istimlâk edilen yere lüzum kalmadığı Ekonomi ve Ticaret Vekâletince kabul edildiği takdirde, işletme hakkı sahibi istimlâk edilmiş olan o yeri eski sahibine iade edeceğini tebliğ etmeye mecburdur. Mezkûr yerin eski sahibi de madenin işletilmesi için lüzum kalmadığı Vekâletçe kabul edilen yerin kendisine iadesini isteyebilir.

İşletme hakkı sahibinin evvelki fıkrada yazılı tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde yerin eski sahibi kendisine iade edilmesine muvafakat ettiğini bu hususta vâkı tebliğe cevaben işletme hakkı sahibine bildirmediği veya iadeye muvafakat ettiği halde kendisine vâkı tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde o yerin bedelini işletme hakkı sahibine tediye veya onun emrine tevdi etmediği takdirde mezkûr yerin istirdat hakkı sâkıt olur ve evvelce Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin bu maddenin dördüncü fıkrasına tevfi kan vâkı işarı üzerine tapu siciline verdirilmiş olan şerh aynı vekâletin müracaatı ile ve ayrıca mahkeme kararına hacet kalmaksızın terkin olunur.

İade edilecek yerin bedeli hakkında traflar anlaşamadıkları takdirde mezkûr yerin eski sahibinin müracaatı üzerine mahkeme gerek o yerin ve gerek üzerinde binalar mevcutsa bu binaların o günkü kıymetlerine göre işletme hakkı sahibine tediye edilecek bedeli takdir eder.

Yukarıki fıkralar mucibince gerek işletme hakkı sahibinin yerin eski sahibine yapacağı tebliğ ve gerek yerin eski sahibinin işletme hakkı sahibine bu husustaki muvafakatini bildiren cevabı noter marifetiyle tebliğ edilir, alâkahların bulunamaması hasebiyle bu tebliğlerin yapılamaması takdirinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa tevfi kan ilânen tebligat noter marifetiyle yapılır.

Muvakkat işgal kararı

MADDE 126. — Muvakkat işgal talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâletince gerekli tetkikler yaptırılarak madenin işletilmesine lüzumlu olduğu ve aynı zamanda istimali iki yıldan fazla devam etmiyeceği anlaşılan arazinin, işletme hakkı sahibi tarafından muvakkaten işgal edilmesi karara bağlanır.

Vekâletçe keyfiyet arazinin zilyed veya sahiplerine tebliğ edilmek üzere madenin bulunduğu vilâyete bildirilir ve ayrıca vilâyette çıkan bir gazete ile, gazete yok ise mûtat vasıtalarla ilân olunur.

Tazminat

MADDE 127. — Muvakkaten işgaline karar verilen arazi sahibinin veya zilyedinin bu yüzden mâruz kalacağı zararlara mukabil verilecek tazminatın tutarı işletme hakkı sahibi tarafından peşinen ve defaten tevdi edilmedikçe ve talep vukuunda 131 nci madde gereğince tâyin edilecek teminat gösterilmedikçe araziye el konamaz. Tazminatın şümülü ve teminatın nev'i ve miktarı üzerinde işletme hakkı sahibi ile arazi sahibi arasında uyusulamadığı takdirde işletme hakkı sahibinin müracaatı üzerine arazinin yeri itibariyle salâhiyetli sulh işlerine bakan hâkim tarafından tesbit ve takdir olunur.

Arazi birden fazla sulh işlerine bakan hâkimin kaza sınırları içinde ise tazminat bunlardan birisi tarafından takdir olunur.

Tazminatın tâyini

MADDE 128. — Maden işletme hakkı sahibinin müracaatı üzerine sulh işlerine bakan hâkim arazinin malûm olan zilyedine veya tapu sicilinde yazılı sahibinin bilinen adresine ve arazinin bulunduğu kasabalar belediyelerine ve köyler ihtiyar heyetlerine keyfiyeti ve keşif için mahalline gideceği günü ve saati tebliğ ve ayrıca vilâyette çıkan bir gazete ile, yoksa mûtat vasıtalarla ilân eder. Hak sahiplerine tebligat yapılmamış veya keşif için muayyen günde taraflar hazır bulunmamış olsa bile hâkim re'sen seçeceği bilirkişiler marifetiyle tazminat miktarını tesbit ve takdir eder. Bu miktarın tesbitinde arazinin sahibine veya zilyedine sağlayacağı menfaat ile istimali yüzünden arazinin mâruz kalacağı zarar nazara alınır. Şu kadar ki, takdir edilecek tazminat miktarı işgal müddetindeki normal gelirin iki mislinden az olamaz.

Tazminat miktarının tesbit ve takdirine ait karar mahkemece re'sen alâkalılara tebliğ olunur. İşletme hakkı sahibi takdir olunan tazminat tutarını kararın kendisine tebliğinden itibaren üç ay içinde arazinin tâbi olduğu kaza veya vilâyet malsandıklarından veya millî bankalardan birine mahkeme emrine tevdi ile makbuzunu mahkemeye ibraza mecburdur.

Hâkim, makbuzun ibrazı ve talep halinde teminatın iraesini üzerine, verdiği kararın altına arazinin teslim edilmesi lüzumuna dair şerh verir. Sulh işlerine bakan hâkimin ve Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin kararları üzerine bahis konusu arazi icra dairesi marifetiyle ve ayrıca icra emri tebliğine lüzum olmaksızın maden işletme hakkı sahibine teslim edilir.

Muvakkat işgale ait muamelelerin ifasına mütaallik masraflar maden işletme hakkı sahibi tarafından ödenir.

Tazminat bedeli muayyen müddet içinde tevdi edilmediği takdirde muvakkat işgal hakkı sâkıt olur.

Tazminat miktarına itiraz

MADDE 129. — Arazi sahibi veya zilyedi sulh işlerine bakan hâkimin kararının kendisine tebliğinden itibaren bir ay, tebliğ edilmemiş ise itilâ tarihinden itibaren arazinin iadesine kadar tâyin ve takdir olunan tazminat miktarına sulh işlerine bakan hâkimin mensup olduğu ilk mahkeme hâkimine, yoksa, veya sulh işlerine bakan hâkim aynı zamanda ilk mahkeme hâkimi ise en yakın ilk mahkeme hâkimine itiraz edebilir. İtirazın tetkikında 128 nci maddede yazılı usul tatbik olunur.

Keza işletme hakkı sahibi de tâyin ve takdir olunan tazminat miktarına bu husustaki kararın kendisine tebliğinden itibaren bir ay zarfında itirazda bulunabilir.

İlk mahkemenin kararı katîdir. İstinaf ve temyiz olunamaz.

Tazminatın ödenmesi

MADDE 130. — İtiraz müddeti geçmedikçe veya itiraz katî surette neticelenmedikçe yatırılan para hak sahibine verilemez. Şu kadar ki müracaat üzerine sulh işlerine bakan hâkim, itiraz safhasında ise itiraza bakan hâkim, tevdi edilen paradan münasip bir miktarının avans olarak arazi sahibine veya zilyedine ödenmesine karar verebilir.

Teminat

MADDE 131. — Muvakkaten işgal edilen arazinin iadesi sırasında maden işletme hakkı sahibi arazide husule gelen ve 128 nci madde gereğince takdir olunan tazminat ile karşılanamıyan kıymet noksanını zilyed veya arazi sahibine tazmine mecburdur. Zilyed veya arazi sahibi arazinin maden işletme hakkı sahibine teslimine kadar muhtemel kıymet noksanını karşılamak üzere işletme hakkı sahibinden teminat göstermesini isteyebilir. Teminat miktarının ve zarar halinde tevdi olunan tazminat ile karşılanamıyan kıymet noksanının tâyini ve itirazın şekli hakkında 128 ve 129 ncu maddelerde yazılı usul tatbik olunur.

Zilyed veya arazi sahibi arazinin kendisine iade yoluyla tesliminden itibaren bir ay içinde kıymet noksanı sebebiyle salâhiyetli mahkemeden bir talepte bulunmadığı takdirde teminat üzerindeki hakkından vazgeçmiş sayılır.

İstifade imkânı kalmıyan sahipli arazi

MADDE 132. — İade olunan araziden, muvakkat işgalden evvelki intifa şekline ve maksada göre istifade imkânı kalmadığı takdirde arazi sahibi veya zilvedi bu arazinin maden işletme hakkı sahibi tarafından değer pahası ile satın alınmasını isteyebilir. İhtilâf halinde istifade imkânı ve arazinin kıymeti 128 ve 129 ncu maddelerde yazılı usule tevfiakan mahalli mahkeme tarafından takdir olunur.

Devlet hüküm ve tasarrufundaki arazi, Devlete ait binalar

MADDE 133. — Bir madenin işletilmesi için lüzumlu arazi Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan araziden ise Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince parasız olarak o maden işletmesine tahsis olunur. Bu arazi üzerinde Devlete ait mevcut binalardan işletme hakkı sahibi Maliye Vekâletince tesbit olunacak kira mukabilinde istifade eder.

Arama ve 57 nci maddeye göre faaliyet devrelerinde muvakkat işgal

MADDE 134. — Maden arama ruhsatnamesinin yürürlük süresi içinde veya 57 nci madde gereğince yapılan faaliyet sırasında muvakkaten işgali lüzumlu sahipli arazi hakkında da yukarıda yazılı muvakkat işgal hükümleri tatbik olunur.

Şu kadar ki, bu safhalarda muvakkat işgal, ruhsatname yürürlük süresinin sona ermesine veya işletme hakkı talep edilmiş ise bu talebin neticelenmesine kadar devam edebilir.

Teminat ve tazminatı gerektirmiyen arazi

MADDE 135. — Medeni Kanununun 641 nci maddesi mucibince Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan hâli ve ağaçsız arazide maden aranması teminat ve tazminat hükümlerine tâbi değildir.

Kısım : 4*Buluculuk hakkı, bulunmuş maden vasfının sona ermesi**Buluculuk hakkı*

MADDE 136. — İşletme hakkı başkasına verilen ve buluculuk hakkı mahfuz olduğu kanunda tasrih edilen madenler için bulucusuna verilecek tazminat şunlardan ibarettir :

- A) Arama devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım ;
- B) Devlet hakkına esas teşkil eden kıymetin yüzde yarımı nispetinde aidat ;

Bulucu (A) bendinde yazılı masraflarını tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye ve bu husustaki müsbet vesikaları tevdi mecburdur. Müddeti içinde istenilen malûmatın bildirilmemesi ve müsbet vesikaların tevdi edilmemesi hallerinde arama masraflarından cevher satışı ile karşılanmayan kısım kalmamış sayılır.

İkinci fıkroda zikrolunan müsbet vesikalar bulucunun hesaplarını muntazam şekilde tuttuğu noterden tasdikli defter ve bununla ilgili fatura, bordro, satış senedatı gibi ticari mahiyetteki vesikalardır.

(A) bendinde yazılı masrafların vekâlete bildirilmesini ve bu husustaki müsbet vesikaların tevdiini mütaakıp vekâletçe madenin dosyasında mevcut malûmat ve bulucunun tevdi ettiği vesikalar incelenerek arama devresindeki masraflarından cevher satışı ile karşılanmayan kısım için bulucuya verilmesi gereken tazminat bir raporla tesbit ve madenin işletme şartları meyanına derç olunur.

Bu tazminat işletme hakkı iktisabedecek şahıs tarafından mukavele ve şartnamenin imza ve teatisinden evvel bulucuya ödenir.

Bulucu vekâletçe tesbit edilen tazminat miktarına razı olmadığı takdirde işletme hakkının verilmesinden sonra bunu yeni işletme hakkı sahibinden talebedebilir. Yeni işletme hakkı sahibi bu tazminatın tesbitine dair Vekâlette mevcut vesikten istifade eder.

Şu kadar ki, bu husustaki ihtilâf, işletme hakkının verilmesine ve madende işletme faaliyetine devam olunmasına mâni teşkil edemez.

(B) bendinde gösterilen aidat, madenin işletilmesi sırasında imrar edilecek cevherlere ait Devlet hakkı ile birlikte işletme hakkı sahibinden Devletçe tahsil olunur ve bulucuya veya kanuni haleflerine ödenir.

Madenin işletilmesi faaliyetine mütaallik olup Ekonomi ve Ticaret Vekâletince tasvibedilecek esaslara bulucu itiraz edemez.

Buluculuk hakkı, işletme hakkı yürürlük müddetinin bitmesi veya cevherin tükenmesi sebebiyle işletme hakkının terkedilmesi veya madenin bulunmuş maden vasfının kaldırılması veya buluculuk hakkının işletme hakkı sahibi tarafından satın alınması hallerinde sona erer ve keyfiyet madenin siciline şerhedilir.

Bulunmuş maden vasfının zevali

MADDE 137. — Bulunmuş sayılan bir madenin cevheri tükenmesi halinde o madenin bulunmuş maden vasfı sâkıt olur ve siciline şerh verilerek kaydı kapatılır.

Bulunmuş maden vasfının kaldırılması

MADDE 138. — Bulunmuş sayılan bir maden üzerinde hiç işletme hakkı tesis olunmıyarak 15 yıl müddetle devamlı surette gayrifaal bırakıldığı takdirde Ekonomi ve Ticaret Vekâleti bu madenin bulunmuş maden vasfının kaldırılmasına ve bu kanun hükümleri dairesinde sahanın aramalara serbest bırakılmasına karar verebilir.

Mevcut işletme hakkının sona ermesinden itibaren 15 yıl müddetle üzerinde yeniden işletme hakkı tesis olunmamak suretiyle gayrifaal kalan madenler hakkında da yukardaki hükümler tatbik olunur.

Bulunmuş maden vasfının kaldırılması takarrür eden madenin siciline keyfiyet şerhedilerek kaydı kapatılır ve varsa bulucusunun maden sicilindeki ikametgâhına tebliğ olunur.

Kısım : 5

Müteferrik hükümler

İşletmenin zaruri neticesi olarak çıkarılan taşlar

MADDE 139. — İşletme ruhsatnamesi veya imtiyazı verilmiş maden sahalarında işletmenin zaruri neticesi olarak çıkarılan taşlar taş ocakları mevzuatına tâbi olmaksızın madenin tesis, inşa ve işletme işlerinde kullanılabilir.

Taş ocakları hakkındaki mevzuata göre gerekli resim ödenmedikçe çıkan taşlar birinci fıkrada yazılı işler haricinde kullanılamaz ve satılamaz .

Maden sahalarındaki taş ocakları

MADDE 140. — Maden sahalarındaki taş ocaklarının işletilmesi madene zarar verilmemesine bağlıdır.

Madene zarar ikâ vârit ise Ekonomi ve Ticaret Vekâletince bu zararı önleyici tedbirler tesbit ve alâkalıya tebliğ olunur. Tebliğ hükümlerine riayet edilmesi veya zararın tedbirle önlenmesine imkân bulunmaması hallerinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletince taş ocağı faaliyeti kısmen veya tamamen durdurulur.

Sahadaki cevher, bakıye yığını, cüruf

MADDE 141. — İşletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı sahasından çıkarılmış fakat henüz imrar edilmemiş cevherlerle bakıye yığını ve cüruf işletme hakkının sona ermesinden itibaren üç yıl içinde işletme hakkı sahibi veya hukukan yerine geçen tarafından sahadan kaldırılmadığı takdirde, Maliye Vekâletince dört sene zarfında 2490 sayılı Kanun hükümleri dairesinde tasfiye olunur.

Bu müddet içinde tasfiye edilemiyen bu cevherlerle bakıye yığını ve cüruf, sahanın maden hukuku noktasından tâbi olduğu ahkâmın şümulüne girer.

Birinci fıkrada yazılı cevherlerle bakıye yığını ve cüruf için konulmuş olan müddetler bunların kaldırılmasına kâfi gelmediği takdirde Ekonomi ve Ticaret Vekâletince temdit edilir. Temdit talebinin mezkûr müddet içinde yapılması şarttır.

Bu kanunun neşrinden önce müddetinde kaldırılmamış cevherlerle bakıye yığını ve cüruf, Maliye Vekâletince, birinci fıkrada yazılı müddet zarfında tasfiye edilir.

Saha dışındaki cevher, bakıye yığını, cüruf

MADDE 142. — İşletme hakkı sona eren bir şahsın bu hak yürürlükte iken işletme hakkı sahası dışında bir sahaya yığılmış olduğu cevher, bakıye yığını ve cüruf, bu işletme hakkının sona ermesinden itibaren on sene müddetle kendisi veya hukukan yerine geçen tarafından tesahup edilmediği takdirde, bulunduğu sahanın bir cüzü haline gelir ve hukukan bu sahaya tâbi olur.

İşletme hakkı talebi devresinde çıkarılan cevherler

MADDE 143. — 57 nci madde gereğince istihsal faaliyetine devam edilen madene ait işletme hakkı talebinin bir işletme ruhsatnamesi veya imtiyazına müncer olamaması halinde bu sahadan çıkarılıp henüz imrar edilmemiş olan cevherlerle bakıye yığını ve cüruf hakkında da 141 ve 142 nci maddeler hükümleri tatbik olunur.

Arama ve işletme ile ilgili tetkik ve tahkik masrafları

MADDE 144. — Maden arama veya işletme hakkı talep olunan sahalarda bu hakkın verilebilmesi için kanun gereğince yapılması lüzumlu keşif, tetkik ve tahkiklere ait bircümle masraflar verilecek mehil içinde alâkalı tarafından avans olarak peşinen ödenir. Aksi takdirde arama veya işletme hakkı talebi ret olunur.

Maden sahalalarına ait hudut ihtilâfları ve sair şikâyetler dolayısıyla mahallinde yaptırılacak tetkik ve tahkiklerin masrafı şikâyetle bulunan tarafca avans olarak peşinen yatırılır ve bu masraf yapılacak tetkik neticesinde haksız çıkacak tarafa yükletilir. Her iki tarafın da ihtilâfta methaldar olmaları halinde masraf aralarında taksim olunur. Bu suretle ödenmesi icabeden masraflar ödenmediği takdirde alâkalının teminatından mahsup edilir ve teminatın verilecek mehil içinde eski hadde iblâğı istenir. Teminatı eski hadde iblâğ etmemesi veya teminatın bu masrafları karşılamaya kâfi gelmemesi veya hiç teminatı mevcut bulunmaması hallerinde maden üzerindeki hakkı iptal veya fesih olunur.

Maden sahalalarında vukuu iddia edilen her türlü yolsuzluklara ait ihbarlar dolayısıyla yaptırılacak tetkik ve tahkiklerin masrafı ihbarın mahiyetine göre ya Devlet tarafından veya ihbarı yapan tarafından ödenir. Masrafın ihbarı yapan tarafından ödenmesi icabeden hallerde bu masrafın avans olarak peşinen ödenmesi lâzımdır. Aksi takdirde ihbar nazara alınmaz.

İhbarın doğru çıkması halinde masraflar, hakkında ihbar yapılmış olana yükletilir ve ödenmemesi halinde ikinci fıkraya göre muamele yapılır.

Arama ve işletmede çalıştırılacaklar

MADDE 145. — Her çeşit maden arama ve işletme sahalalarında çalışanların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaları şarttır. Ancak mühendislerle fen memurları, ustabaşılar ve mütehassıs işçiler yabancı olabilir. Şu kadar ki, bunlar için

tahsil ve ihtisaslarını gösterir diploma ve emsali vesikaların bu kimseleri çalıştıracak olanlar tarafından Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmesi lâzımdır. Vekâletçe çalıştırılmalarında fayda bulunduğu anlaşılanların muayyen bir müddet için çalışmalarına yazı ile müsaade edilebilir. Bu suretle çalışmalarına müsaade edilen yabancı mühendis, fen memuru, ustabaşı ve mütehassıs işçi için (İcra Vekilleri Heyetince her sınıf mütehassıs için) ayrı ayrı takdir edilecek bir mütehassıs yetiştirme ücretini bunları istihdam edenler her altı ayda bir peşinen Hazineye yatırmaya ve mukabilinde alacakları makbuzların tarih ve numaralarını Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeye mecburdurlar. Hazine bu suretle kendisine tesviye edilen paraları Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne verir. Çalıştırılacak yabancılar için verilecek para Hazineye yatırılmadığı takdirde verilmiş olan çalışma müsaadesi Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından geri alınır. Müsaade verilmedikçe veya müsaade müddeti bittikten sonra yahut verilen müsaadenin geri alınması halinde bunların çalıştırılmaları caiz değildir.

YEDİNCİ BÖLÜM

İntikal hükümleri

Kısım : 1

Madenler üzerinde mevcut hakların bu kanuna intibakı

Arama ruhsatnamesi talepleri

MADDE 146. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından önce vukubulmuş maden arama ruhsatnamesi taleplerine ait muamelelerin yürütülebilmesi için aşağıdaki hususların ifası lâzımdır :

A) Bir cinsten fazla madeni hâvi müracaatlarda, istenilen her cins maden için talebin 17 nci madde tarifâtı dairesinde müstakil müracaat haline getirilmesi;

B) Birden fazla şahıs namına alınan takaddüm hakkının, bu şahısların aralarından veya hariçten seçecekleri ve aynı zamanda bu kanuna göre arama ruhsatnamesi alması memnu bulunmayan hakiki veya hükmi tek şahıs uhdesine devredilmesi, bunu teminen müşterek takaddüm hakkı sahiplerinin Devlete karşı olan hukuk ve vecibelerini devrettiklerini, devralacak şahsın da bu hukuk ve vecaibi aynen ve tamamen kabul eylediğini gösterir noterden tanzim edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri;

C) Bu kanuna göre maden arama ruhsatnamesi alması memnu olan şahıslara ait takaddüm hakkının (B) bendindeki usul dairesinde başka bir şahıs uhdesine devri;

D) Ruhsatname harcı teminatının tevdi;

Bu kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren altı ay zarfında muamelesi takip olunmayan veya yukarıki hükümlere intibak ettirilmeyen arama ruhsatnamesi müracaatlarına ait takaddüm hakları hiçbir tebliğe lüzum kalmaksızın hükümden sâkıt olur.

Vilâyetler tarafından verilmiş olup meriyetleri Ekonomi ve Ticaret Vekâletince henüz tasdik edilmemiş bulunan arama ruhsatnameleri hakkında da bu madde hükümleri tatbik olunur. Müddeti içinde intibakı temin edilen maden için Vekâletçe 29 ncu madde tarifâtı dairesinde arama ruhsatnamesi ita olunur.

Mer'i arama ruhsatnameleri

MADDE 147. — Halen mer'i olan arama ruhsatnameleri bu kanun hükümlerine tâbidir.

Şu kadar ki :

A) Bir cinsten fazla madeni havi arama ruhsatnamesine müsteniden meydana çıkarılmış olan madenlerin her biri için ayrı ayrı olmak üzere aynı tarihte işletme hakkı talep edilir. Bir cinsten fazla madeni ihtiva eden işletme hakkı talebi vukubulmamış sayılır. Tarihleri muhtelif olan işletme hakkı taleplerinden ilki muteberdir.

Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte meriyet müddetinin bir buçuk yılı geçmiş olan bu kabîl arama ruhsatnamesine müsteniden birden fazla madenin işletme hakkı talebi bir müracaat halinde yapılabilir, ancak kaydı tarihinden itibaren talebin, altı ay içinde her maden için müstakil hale getirilmesi şarttır. Bu müddet içinde müstakil hale getirilmeyen talepler reddedilir.

B) Birden fazla şahıs uhdesinde bulunan arama ruhsatnamesi, altı ay zarfında bu şahısların aralarından veya hariçten seçecekleri hakiki veya hükmi tek şahsa devredilir. Aksi takdirde ruhsatname hükmü sâkit olur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte meriyet müddetinin bir buçuk yılı geçmiş olan bu kabîl arama ruhsatnamesine müsteniden hukukun tek şahıs uhdesine devrine ait hüküm mahfuz kalmak şartıyla, müşterek ruhsatname sahipleri müddeti içinde işletme hakkı talebinde bulunabilirler.

C) Bu kanuna göre arama ruhsatnamesi alması memnu şahıs uhdesinde bulunan arama ruhsatnamesi hukuku, (B) bendinin ikinci fıkrası hükmü mahfuz olmak kaydıyla, altı ay zarfında başka bir şahsa devir olunur. Aksi takdirde ruhsatname hükmü sâkit olur.

D) Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte henüz mer'iyet müddetinin bir yılı geçmemiş olan arama ruhsatnamesinin sahibi altı ay zarfında 32 nci ve 33 ncü maddeler hükümlerine intibak eder.

Meriyet müddetinin bir yılı geçmiş olan arama ruhsatnamesi sahibi 32 ve 33 ncü maddeler hükümlerinden istisna edilmiştir.

E) (B) ve (C) bentlerinde yazılı hükümlerin yerine getirilebilmesi için yapılacak devirlerde, devreden ruhsatnameden mütevellit Devlete karşı olan hukuk ve vecaibi tamamen devrettiğini, devralacak şahsın da bu hukuk ve vecaibi aynen ve tamamen kabul ettiğini gösterir noterden tanzim edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe kanuni mâni görülmediği takdirde, durum ruhsatnamenin kaydına şerhedilir, devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

Bu sebep ve maksatlarla yapılacak devirler başkaca merasime ve harca tâbi değildir.

F) Yukarda yazılı altı aylık müddetler bu kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren cereyan eder.

İhale talepleri

MADDE 148. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından önce vuku bulmuş işletme ruhsatnamesi veya işletme imtiyazı ihale talepleri bu kanun hükümlerine tâbidir.

Şu kadar ki :

A) İhale talebi her cins maden için ayrı ayrı olmak üzere bu kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren altı ay zarfında işletme hakkı talebine müta-

allik 43 ve 44 ncü maddeler hükümlerine intibak ettirilir.

Ancak mevdu fen raporu ve haritaları mahallen tetkik ve arza tatbik edilmek suretiyle uygun bulunmuş olan ihale talepleri yürütülmekle beraber bu kanun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren bir sene zarfında 44 ncü maddenin 4 numaralı bendinde yazılı avan - proje mahiyetindeki fen raporunun verilmesi lâzımdır. Bu müddetin hitamında avan - projesi verilmemiş olan madenlerde, işletme hakkı verilmiş olsa dahi, bu proje verilineye kadar faaliyete müsaade edilmez.

B) Birden fazla şahsa ait işletme hakkı talebi en geç 53 ncü madde mucibince rüçhan hakkının istimali için yapılacak tebliğ atrihiinden itibaren bir yıl içinde matlup evsafı haiz hakiki veya hükmi bir şahsa devredilir.

C) Bu kanuna göre maden işletme hakkı iktisabı memnu olan şahsa ait talep de keza (B) bendinde yazılı müddet içerisinde matlup evsafı haiz hakiki veya hükmi bir şahsa devredilir.

D) (B) ve (C) bentlerinde yazılı hükümlerin yerine getirilebilmesi için yapılacak devirlerde, devreden işletme hakkı talebinden mütevellit Devlete karşı olan hukuk ve vecaibi tamamen devrettiğini, devralan şahsın da bu hukuk ve vecaibi aynen ve tamamen kabul ettiğini gösterir noterden tanzim edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe, kanuni mâni görülmediği takdirde, durum madenin kaydına şerhedilir; devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

Bu maksat ve sebeple yapılacak devirler başkaca merasime ve harca tâbi değildir.

E) İşletme hakkı talebi yukarıki hükümlere intibak ettirildiği takdirde sahibi 57 nci madde hükmünden istifade eder.

F) Müddetleri içinde yukarıda yazılı hükümlerin yerine getirilmemesi veya bu kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren altı ay zarfında muamelenin takibedilmemesi hallerinde işletme hakkı talebi sakıt olur. Şu kadar ki, madenin bulunmuş maden sayılmasına karar verilmiş ise buluculuk hakkı mahfuz kalır.

Yürürlükte bulunan işletme ruhsatnameleri

MADDE 149. — Halen yürürlükte bulunan maden işletme ruhsatnameleri, sicil hükümleri hariç olmak üzere, bu kanuna tâbidir. Şu kadar ki :

A) Birden fazla şahıs uhdesinde bulunan işletme ruhsatnamesi hukuku bir yıl zarfında bu şahısların aralarından veya hariçten seçecekleri hakiki veya hükmi tek şahsa devredilir.

B) Bu kanuna göre işletme ruhsatnamesi alması memnu şahıs uhdesinde bulunan işletme ruhsatnamesi hukuku biryıl zarfında başka bir şahsa devrolunur.

C) (A ve B) bentlerinde yazılı hükümlerin yerine getirilebilmesi için yapılacak devirde devreden işletme ruhsatnamesinden mütevellit Devlete karşı olan hukuk ve vecaibi tamamen devrettiğini, devralan şahsın da bu hukuk ve vecaibi aynen ve tamamen kabul eylediğini gösterir noterce tanzim edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe kanuni mâni görülmediği takdirde durum işletme ruhsatnamesinin kaydına şerh edilir. Devir muamelesi bu suretle tekemmül eder. Bu sebep ve maksatlarla yapılacak devirler başkaca merasime ve harca tâbi değildir.

D) İşletme ruhsatnamesi sahibi 82 ve 84 ncü madde hükümlerini altı ay zarfında yerine getirir.

E) İşletme ruhsatnamesi sahibi 81 nci madde hükmünü üç ay zarfında yeri-

ne getirir. Maden için usulü dairesinde ikametgâh gösterilip mesul müdür tâyin edilmişse 81 nci madde hükmü yerine getirilmiş sayılır.

Birden fazla şahıs uhdesinde bulunan işletme ruhsatnamesi için ikametgâh gösterilmesi ve mesul müdür tâyini hisselerin ekseriyetini temsil eden hissedarlara aittir.

Hissedarlar bu hususta ekseriyet temin edemedikleri takdirde Ekonomi ve Ticaret Vekâleti gösterilen ikametgâhlarla mesul müdürler arasından birisini seçerek ilân eder.

Birden fazla şahıs uhdesinde bulunan işletme ruhsatnamesi (A) bendi uyarınca tek şahsa devredilinceye kadar, madenin işletme ve idaresiyle ilgili her türlü işler, bütün hissedarlar adına mesul müdür tarafından tedvir olunur. Mesul müdürün madenle ilgili yaptığı masraflar, muzaaf usulü üzere tuttuğu hesaplar ekalliyet için de muteberdir. Ekalliyet, işletme ve idareye müdahalede bulunmaksızın, madenin fennî, idari muamele ve hesaplarını masrafları kendilerine ait olmak üzere tâyin edecekleri murakıplar vasıtasıyla teftiş ettirebilirler.

Bu şekilde idare olunan madenlerde cezai mesuliyet mesul müdürün şahsına, hukuki mesuliyet bütün hissedarlara raci olur.

F) Bu işletme ruhsatnamelerinin müstahsalâtına ait Devlet hakkı cevherlerin maden yerindeki kıymeti üzerinden % 1 nispetinde alınır.

G) İşletme ruhsatnamelerinde yazılı hususi şartlar aynen devam eder; yalnız askerî teçhizat tertibi alınmaz.

H) Bu maddede gösterilen müddetler kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten başlar.

Yukarıda yazılı esaslar dairesinde bu kanuna intibakı temin edilmemiş olan veya bir yıl zarfında işletme faaliyetine geçmemiş bulunan işletme ruhsatnamelerinin hükümleri sâkit olur.

Yürürlükte bulunan işletme imtiyazları

MADDE 150. — Halen yürürlükte bulunan maden işletme imtiyazları bu kanuna tâbidir. Şu kadar ki:

A) Durumları 64 nci madde hükmüne uymıyan eşhas uhdesinde bulunan maden işletme imtiyazı hukuku iki yıl zarfında mezkûr maddede gösterilen bir hükmi şahsa devir olunur.

Bu hususu teminen yapılacak devirde, devredenin işletme imtiyazından mütevellit Devlete karşı olan hukuk ve vعاibi tamamen devrettiğini, devir alan şahsın da bu hukuk ve vعاibi aynen ve tamamen kabul eylediğini gösterir noterce tanzim edilmiş beyanname ile keyfiyeti Ekonomi ve Ticaret Vekâletine bildirmeleri lâzımdır. Vekâletçe kanuni mâni görülmediği takdirde durum imtiyaz kaydına, mukavele ve şartnamesine şerh edilir, devir muamelesi bu suretle tekemmül eder.

Yukarıda yazılı maksatla yapılacak devirler başkaca merasime ve harca tâbi değildir.

B) Bir kısım hissesi Devlete geçmiş imtiyazlı maden hakkında da (A) bendi hükümleri caridir. Eşhas uhdesindeki hisseler hukukunun matlup evsafı haiz bir hükmi şahsa devri temin edildiği takdirde Devlete ait hisse de hiçbir malî külfet, harç ve merasime tâbi olmaksızın bu hükmi şahsa devrolunur.

C) İşletme imtiyazı için, ikametgâh gösterilmesi ve mesul müdür tâyini, birden fazla eşhas uhdesinde bulunan imtiyaz hukukunun (A) bendi uyarınca matlup evsafı haiz bir hükmi şahsa devredilinceye kadar madenin işletilmesi ve idaresi hususlarında 149 ncu maddenin (E) bendi hükümleri tatbik olunur.

D) Maadin Nizamnamesinin muaddel 59 ncu maddesine göre tesisat ve işletme fen raporu (plân ve projesi) henüz verilmemiş veya verilmiş olup da uygun bulunmamış olan işletme imtiyazı için bir yıl zarfında bu kanunun 44 ncu maddesinin 4 numaralı bendinde yazılı «avan - proje» mahiyetinde fen raporu verilir.

E) Henüz faaliyete başlamamış veya başlamış olup da izin alınmadan faaliyeti durdurulmuş olan maden imtiyazı sahasında bir yıl zarfında normal işletme faaliyetine geçilir.

F) İşletme imtiyazı sahibi 82 nci madde hükmünü altı ay zarfında yerine getirir.

G) Bu maddede gösterilen müddetler kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten başlar.

Yukarda yazılı hükümlerin yerine getirilmemesi halinde işletme imtiyazı feshedilir.

H) İşletme imtiyazı yukardaki hükümler dairesinde bu kanuna intibak ettirilinceye kadar:

1. Müstahsalâtına ait Devlet hakkı, bu kanunda yazılı esaslar dairesinde ve fakat mukavelenamesinde gösterilen nispi resim nispeti üzerinden alınır.

2. Beher hektar başına 10 kuruş hesabıyla saha genişliği üzerinden alınmakta bulunan mukarrer resmin her yıl Mart iptidasında peşinen alınmasına devam olunur.

3. Şartnamede yazılı malî taahhütlerin veya Devlet temettü hissesinin tahsiline devam edilir. Ancak nispi resim esasına bağlanmış olan malî taahhütler Devlet hakkı esasına göre hesaplanır.

4. Hususi şartlar aynen devam eder.

I) İşletme imtiyazı yukardaki hükümler dairesinde bu kanuna intibak ettirildikten sonra:

1. Müstehsalâtına ait Devlet hakkı, aynı cins madenin bu kanuna göre tâbi olduğu esas ve nispete göre alınır. Ancak nispeti madenin mukavelenamesinde gösterilen nispi resim nispetini geçemez.

2. Mukarrer resim ve askerî teçhizat tertibi alınmaz.

3. (H) bendinin 3 ve 4 numaralı fıkraları hükmü burada da cari olur.

J) Yukarıki hükümlere göre bu kanuna intibakı temin edilen işletme imtiyazı, maden kütüğünde açılacak siciline kaydolunur. Bu kabül imtiyazlar ancak sicil kütüğüne kaydından sonra bu kanunun ipotek hükümlerinden istifade ederler.

Amyant ve mağnezit ocakları

MADDE 151. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, Taş Ocakları Nizamnamesine göre verilmiş olan ve işletilmeleri 4268 sayılı Kanunun ikinci ve muvakkat maddeleri gereğince adı geçen kanunla Maadin Nizamnamesi hükümlerine tâbi tutulmuş ve meriyetleri halen sona ermemiş bulunan amyant ve mağnezit ruhsatlarının sahipleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Ekonomi ve Ticaret Vekâletine müracaat ederek ellerindeki ruhsatnamele- rin işletme ruhsatnamesi ile değiştirilmesini istemeye ve bu husustaki dilekçeye ruhsatnamenin noterlikten tasdikli sureti ile 45 nci maddede yazılı vesikalari bağlamaya mecburdurlar. Aksi takdirde ruhsatname hükmünden sâkit olur.

Yukarıki hükümlere göre yapılan müracaat uygun bulunduğu takdirde, taş ocağı ruhsatı, mütebaki müddetine munhasır bulunmak ve hiçbir harç ve resme tâbi olmamak üzere Vekâletçe işletme ruhsatnamesi ile tebdil olunur.

Bu ruhsatnameler hakkında 149 ncu madde hükümleri de tatbik olunur.

Çimento maddeleri için verilmiş imtiyazlar, işletme ve arama ruhsatnameleri

MADDE 152. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından evvel çimento yapılmasında kullanılan başlıca maddeler için verilmiş olan işletme imtiyazları, işletme ve arama ruhsatnameleri sona erinceye kadar yürürlükte kalır ve bu kanun hükümlerine tâbi tutulur.

Mekşuf madenler

MADDE 153. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından evvel mekşuf olmuş ve mekşufiyeti devam etmekte bulunmuş olan madenlerden bu kanuna göre bulunmuş sayılacak vaziyette olanları bulunmuş maden sayılmaları için gerekli muameleye tâbi tutulur ve sicil kütüğünde kayıtları açılır.

Bu kanunun yürürlüğe konulması tarihinde mekşufiyeti devam eden madenlerden bulunmuş maden sayılacak durumda olmaları bu kanunun yürürlüğe konulmasını mütaakıp gayrimekşuf hale getirilir ve bu kanuna göre aramalara açılabilir.

Mucitlik tazminatı

MADDE 154. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından evvel bulucusundan başkasına ihale edilen bir maden için madeni bulana 4268 sayılı Kanunun 3 ve 4 nci maddelerine göre verilecek tazminat bu hükümlere müsteniden taayyün etmiş ise aynı esaslara tevfikân hak sahibine tediye olunur.

Henüz taayyün etmemiş olan bu tazminat bu kanunun buluculuk haklarına mütaallik hükümlerine tevfikân hesap ve tediye olunur.

İktisap memnuiyeti hükümlerinin makale şimul derecesi

MADDE 155. — Bu kanunun yürürlüğe konulmasından önce alınmış olan takaddüm hakları, arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve işletme imtiyazları ile talebedilmiş olan ihalelere de 7 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Bu kanunun yürürlüğe konulmasından önce Maadin Nizamnamesinin 30 ncu maddesine müsteniden hükümsüzlüğüne karar verilmiş takaddüm haklarının, iptal edilmiş arama ve işletme ruhsatnamelerinin ve fesih olunmuş imtiyazlarla reddedilmiş ihale taleplerinin (Bu muameleler kaziyei muhkeme halini almış ise) iade ve ihyası talebedilemez.

2804 numaralı Kanunun 7 nci maddesine tâbi tutulan saha ve madenlerin aramalara açılması

MADDE 156. — Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü tarafından tetkik ve arama ameliyatı yapılmak üzere 2804 numaralı Kanunun 7 nci maddesine müsteniden hiçbir kimseye taharri ruhsatnamesi verilmemesi kararlaştırılmış olan saha ve madenlere ait memnuiyet bu kanunun yürürlüğe konulmasından itibaren iki yıl müddetle devam eder.

Bu müddetin hitamında aramalara serbest bırakılacak saha ve madenler Resmî Gazete ile, sahanın bulunduğu vilâyette çıkan bir gazetede, gazete çıkmıyorsa müttat vasıtalarla ilân olunur. Yapılan ilânlarda gösterilecek açılma tarihinden itibaren o saha ve madenler aramalar için serbest hale gelir.

İki yıllık müddet hitama ermeden önce aramalara serbest bırakılacak bu kabîl saha ve madenler hakkında da ikinci fıkra hükümleri tatbik olunur.

Teşkilât

MADDE 157. — Bu kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp altı ay zarfında teknik ve idari bakımdan ihtiyaca kâfi kadro Ekonomi ve Ticaret Vekâleti Teşkilât Kanununa ilâve edilir.

Kısım : 2*Kaldırılan hükümler, yürürlük, tatbik**Kaldırılan hükümler*

MADDE 158. — Aşağıda yazılı mevzuat, içmeye ve yıkanmaya mahsus şifalı sıcak ve soğuk maden sularıyla kaplıcalar hakkındaki hükümleri hariç olmak üzere, bu kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten itibaren kaldırılmıştır :

1. Ereğli Kömür Madeni Hümayunu İdaresi hakkındaki 26 Nisan 1283 tarihli Nizamname;
2. 26 Mart 1322 tarihli Maadin Nizamnamesi;
3. Maadin Nizamnamesinin 49 ncu maddesi ile 58 nci maddesine müzeyyel 1 Kânunuevvel 1329 tarihli Fıkaratı Nizamiye;
4. Maadin Nizamnamesinin 5, 10, 17 ve 23 ncu maddelerini muaddil 30 Nisan 1331 tarihli Kanunu muvakkat;
5. Maden harç ve resimlerinden teçhizatı askeriye tertibi alınması hakkındaki mevzuat ve madenin hasılatı sâfiyesi ile Darülaceze İanesinden mübeddel olarak ayrıca alınmakta olan Teçhizatı Askeriye Tertibinin istifası hakkındaki 6 Nisan 1334 tarihli Kanun;
6. Maadin Nizamnamesinin 50 nci maddesinin tadiline dair 26 . III . 1931 tarihli ve 1794 sayılı Kanun;
7. 2804 sayılı Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Kanununun 7 nci maddesi;
8. 2805 sayılı Etibank Kanununun 5 nci maddesi;
9. Maadin Nizamnamesi ile 608 numaralı Kanunun bâzı maddelerini değiştiren 14 . VI . 1935 tarihli ve 2818 numaralı Kanun;
10. Madenlerin aranma ve işletilmesi hakkındaki 17 . VI . 1942 tarihli ve 4268 sayılı Kanun;
11. 28 Nisan 1337 tarih ve 114 sayılı Zonguldak ve Ereğli Havzai Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafii Umumiyesine Olarak Furuhtuna dair Kanun.

Yürürlük

MADDE 159. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Tatbik

MADDE 160. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

8 Mart 1954

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	6 . 3 . 1954 ve 1/442
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 . 3 . 1954 ve 4/146
<i>Bu kanunun muzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa
	:	3 265
	:	17 2
	:	24 1043
	:	29 56:59,89:137

[İnikat 55, 56 — 304 sıra numaralı matbua 55 nci İnikat zaptına bağlıdır.]